

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 7

26 Ιανουαρίου 2011

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3907

Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη - μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών» και λοιπές διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΙΔΡΥΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΣΥΛΟΥ

Άρθρο 1 Ίδρυση - Αποστολή - Συγκρότηση

1. Στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη συνιστάται αυτοτελής Υπηρεσία, με τίτλο «Υπηρεσία Ασύλου» που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό και έχει τοπική αρμοδιότητα που εκτείνεται σε όλη την Επικράτεια. Η Υπηρεσία αυτή λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης και έχει ως αποστολή την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ασύλου και των λοιπών μορφών διεθνούς προστασίας των αλλοδαπών και ανιθαγενών, καθώς και τη συμβολή στο σχεδιασμό και τη διαμόρφωση της εθνικής πολιτικής ασύλου.

2. Η Υπηρεσία Ασύλου, στο πλαίσιο της αποστολής της, είναι αρμόδια ιδίως για:

α. την υποστήριξη του σχεδιασμού και της χάραξης της πολιτικής της χώρας όσον αφορά στη χορήγηση ασύλου ή άλλων μορφών διεθνούς προστασίας, καθώς και την παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης αυτής,

β. την παραλαβή και εξέταση αιτημάτων διεθνούς προστασίας και την απόφαση επί αυτών σε πρώτο βαθμό,

γ. την ενημέρωση των αιτούντων διεθνή προστασία για τη διαδικασία εξέτασης των αιτημάτων, καθώς και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο αυτής,

δ. τη συγκέντρωση και αξιολόγηση πληροφοριών σχετικά με την οικονομική, κοινωνική και πολιτική κατάσταση που επικρατεί στις χώρες προέλευσης των αλλοδα-

πών και τη διαρκή παρακολούθηση των εξελίξεων στις χώρες αυτές, σε συνεργασία με αρμόδιες για το σκοπό αυτόν άλλες ελληνικές αρχές ή αρχές της αλλοδαπής, ιδίως στο πλαίσιο σχετικών διεθνών συμφωνιών,

ε. τον εφοδιασμό των αιτούντων διεθνή προστασία αλλοδαπών, καθώς και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας με τα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία νομιμοποιητικά και ταξιδιωτικά έγγραφα,

στ. τη διεκπεραίωση των αιτήσεων οικογενειακής επανένωσης προσφύγων,

ζ. τη διευκόλυνση των αιτούντων σε ό,τι αφορά στις υλικές συνθήκες υποδοχής σε συνεργασία με άλλους συναρμόδιους φορείς,

η. την προετοιμασία νομοθετικών κειμένων και διοικητικών πράξεων σε θέματα αρμοδιότητάς της και

θ. τη συνεργασία με κρατικούς φορείς, ανεξάρτητες αρχές και μη κυβερνητικές οργανώσεις, όργανα και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεθνείς οργανισμούς για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση της αποστολής της.

3. Η Υπηρεσία Ασύλου συγκροτείται από την Κεντρική Υπηρεσία και από τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου. Τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου υπάγονται στην Κεντρική Υπηρεσία. Η Κεντρική Υπηρεσία προγραμματίζει, κατευθύνει, παρακολουθεί και ελέγχει τη δράση των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου και εξασφαλίζει τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. Με την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, συνιστώνται Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου με έδρα την Αττική, τη Θεσσαλονίκη, την Αλεξανδρούπολη, την Ορεστιάδα, τα Ιωάννινα, το Βόλο, την Πάτρα, το Ηράκλειο, τη Λέσβο, τη Χίο, τη Σάμο, τη Λέρο και τη Ρόδο. Η έναρξη λειτουργίας των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου που συνιστώνται με την παρούσα διάταξη καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη. Με όμοια απόφαση κατανέμεται στα κατά τόπους Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου το προσωπικό που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 2 και μπορεί να ιδρύονται αυτοτελή κλιμάκια των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου που εδρεύουν και λειτουργούν σε εγκαταστάσεις Κέντρων Πρώτης Υποδοχής ή συμμετέχουν σε κινητές ή έκτακτες Μονάδες Πρώτης Υποδοχής.

4. Η Κεντρική Υπηρεσία Ασύλου διαρθρώνεται στα εξής τμήματα:

α. Τμήμα Στρατηγικού Σχεδιασμού και Νομοθετικού Έργου, το οποίο μελετά, αξιολογεί προτάσεις, σχεδιάζει την πολιτική του ασύλου, υποβάλλει προτάσεις για τις αναγκαίες τροποποιήσεις και βελτιώσεις, καταρτίζει σχέδια νομοθετικών και εν γένει κανονιστικών κειμένων και εγκυκλίων, και μεριμνά για την εκπροσώπηση της χώρας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

β. Τμήμα Συντονισμού, το οποίο συντονίζει τις ενέργειες των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου, μεριμνά για την επικοινωνία και συνεργασία με τις Μονάδες του Δικτύου Πρώτης Υποδοχής και με άλλες συναρμόδιες υπηρεσίες του Δημοσίου και με ανεξάρτητες αρχές, καθώς και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών και επιχειρήσεις, τηρεί καταλόγους πιστοποιημένων φορέων, διερμηνέων και διαμεσολαβητών, παρακολουθεί την υλοποίηση της πολιτικής ασύλου της χώρας από τα επί μέρους όργανα της Υπηρεσίας Ασύλου και τους συναρμόδιους φορείς και αρχές και συντάσσει σχετικές εκθέσεις προς τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη και τη Διυπουργική Επιτροπή Μεταναστευτικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ένταξης.

γ. Τμήμα Ανθρωπίνου Δυναμικού και Διασφάλισης Ποιότητας, το οποίο διαχειρίζεται τα θέματα προσωπικού της Υπηρεσίας Ασύλου, οργανώνει την εκπαίδευση και συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού της Υπηρεσίας και μεριμνά για τη διασφάλιση της ποιότητας των διαδικασιών και παρεχόμενων υπηρεσιών ασύλου.

δ. Τμήμα Διεθνούς Συνεργασίας και Τεκμηρίωσης, το οποίο αναζητεί, συλλέγει, αξιολογεί και τηρεί πληροφορίες σχετικά με την πολιτική, κοινωνική και οικονομική κατάσταση στις χώρες προέλευσης των αλλοδαπών σε συνεργασία με άλλες συναρμόδιες αρχές ή αντίστοιχες αρχές κρατών-μελών Ε.Ε., στο πλαίσιο σχετικών συμφωνιών, δέχεται και διαβιβάζει αιτήματα ανάληψης ευθύνης, μεριμνά για την εφαρμογή του Κανονισμού 343/2003 του Συμβουλίου της Ε.Ε. (L 50/25.2.2003) ή άλλης συναφούς νομοθεσίας και συνεργάζεται με τις Υπηρεσίες Πρώτης Υποδοχής και άλλες συναρμόδιες κρατικές υπηρεσίες όσον αφορά στη λήψη, καταχώριση και τήρηση αρχείων δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων διεθνή προστασία.

ε. Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης, το οποίο αναλαμβάνει τη γραμματειακή υποστήριξη της Κεντρικής Υπηρεσίας Ασύλου. Συλλέγει, επεξεργάζεται και τηρεί στατιστικά δεδομένα από τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου, οργανώνει και παρακολουθεί το σύστημα μηχανοργάνωσης της Υπηρεσίας Ασύλου και μεριμνά για την κατάλληλη διασύνδεσή του με αρχεία τηρούμενα από άλλες υπηρεσίες του ίδιου ή άλλου Υπουργείου ή και άλλων αντίστοιχων αρχών κρατών-μελών της Ε.Ε., στο πλαίσιο σχετικών συμφωνιών.

στ. Τμήμα Οικονομικών, το οποίο συντάσσει και εκτελεί τον προϋπολογισμό της Υπηρεσίας Ασύλου, διερευνά, συντάσσει προτάσεις και διαχειρίζεται τα Ευρωπαϊκά και άλλα προγράμματα χρηματοδότησης στον τομέα του ασύλου και διαχειρίζεται τις προμήθειες υλικού της Υπηρεσίας Ασύλου.

Άρθρο 2 **Στελέχωση**

1. Στην Κεντρική Υπηρεσία Ασύλου συνιστάται θέση Διευθυντή. Ο Διευθυντής διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, ύστερα από δημόσια

πρόσκληση ενδιαφέροντος, με θητεία τριών ετών που μπορεί να ανανεώνεται μία φορά για τρία ακόμη έτη. Ο Διευθυντής είναι προσωπικότητα εγνωσμένου κύρους, πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, με διοικητική ικανότητα. Ο Διευθυντής προίσταται της Υπηρεσίας Ασύλου και ελέγχεται από τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη ενώ μπορεί να παύεται πριν τη λήξη της θητείας του, είτε κατόπιν αίτησής του είτε λόγω αδυναμίας εκτέλεσης των καθηκόντων του ή για άλλο σοβαρό λόγο που ανάγεται στην άσκηση των καθηκόντων του. Οι αποδοχές του Διευθυντή καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη. Ο Διευθυντής υποστηρίζεται από γραμματεία, στο πλαίσιο της οποίας λειτουργεί αυτοτελές Γραφείο Δημοσίων Σχέσεων και Ενημέρωσης, το οποίο αναλαμβάνει και διεκπεραιώνει τα ζητήματα επικοινωνίας, ενημέρωσης του κοινού και δημοσίων σχέσεων.

2. Η Υπηρεσία Ασύλου στελεχώνεται από δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους, οι οποίοι μετατάσσονται, μεταφέρονται ή αποσπώνται από υπηρεσίες του δημοσίου, του ευρύτερου δημόσιου τομέα (άρθρο 2 του ν.3861/2010, ΦΕΚ 112 Α') ή Ν.Π.Δ.Δ. ή από πρόσωπα που προσλαμβάνονται ως μόνιμοι ή με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

3. Για τη στελέχωση της Κεντρικής Υπηρεσίας Ασύλου συνιστώνται οι εξής οργανικές θέσεις:

α. 25 θέσεις κατηγορίας ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού

β. 2 θέσεις κατηγορίας ΠΕ Πληροφορικής

γ. 2 θέσεις κατηγορίας ΠΕ Επικοινωνίας και ΜΜΕ

δ. 3 θέσεις κατηγορίας ΤΕ Πληροφορικής

ε. 10 θέσεις κατηγορίας ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού

στ. 10 θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού.

4. Για τη στελέχωση των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου συνιστώνται οι εξής οργανικές θέσεις:

α. 90 θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού. Οι θέσεις αυτές πληρούνται με μετατάξεις, μεταφορές ή αποσπάσεις προσωπικού του Δημοσίου, του ευρύτερου δημοσίου τομέα (άρθρο 2 του ν. 3861/2010, ΦΕΚ 112 Α') ή Ν.Π.Δ.Δ. και με προσωπικό που προσλαμβάνεται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

β. 90 θέσεις κατηγορίας ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού. Οι θέσεις αυτές πληρούνται με μετατάξεις, μετακινήσεις ή αποσπάσεις προσωπικού του Δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ..

5. Τα προσόντα του ειδικού επιστημονικού προσωπικού των προηγούμενων παραγράφων είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του π.δ.50/2001 (ΦΕΚ 39 Α'). Το γνωστικό αντικείμενο των θέσεων του προηγούμενου εδαφίου καλύπτουν τίτλοι σπουδών ανθρωπιστικών, νομικών και κοινωνικών επιστημών. Η πλήρωση των θέσεων των προηγούμενων παραγράφων με μετατάξεις, μεταφορές και αποσπάσεις υπαλλήλων διενεργείται μετά από δημόσια πρόσκληση από τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη. Οι μετατάξεις και μεταφορές του προσωπικού για τη στελέχωση της Υπηρεσίας Ασύλου ενεργούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Οι αποσπάσεις διενεργούνται με κοινή απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη και του συναρμόδιου Υπουργού, κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη, μετά από πρόταση του Διευθυντή της Υπηρεσίας Ασύλου, ο οποίος αξιολογεί τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των υποψηφίων. Μετατάξεις προσωπικού που υπηρετεί σε καταργούμενους ή συγχωνευόμενους φορείς του Δημοσίου και του ευρύτερου δημοσίου τομέα προς την

Υπηρεσία Ασύλου διενεργούνται κατά προτεραιότητα. Οι αποσπασμένοι υπάλληλοι λαμβάνουν το μισθό και όλες τις τυχόν επιπλέον τακτικές αποδοχές, καθώς και όλα ανεξαιρέτως τα επιδόματα και λοιπές απολαβές της οργανικής τους θέσης. Ο μισθός, οι λοιπές αποδοχές και τα επιδόματα εξακολουθούν να καταβάλλονται από την Υπηρεσία από την οποία αποσπώνται.

6. Τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με διερμηνείς, οι οποίοι διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα και επιλέγονται από σχετικό κατάλογο που καταρτίζει η Κεντρική Υπηρεσία, σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας της. Οι διερμηνείς αποζημιώνονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών ή με ωριαία αποζημίωση.

7. Αν Περιφερειακό Γραφείο αντιμετωπίζει προβλήματα ομαλής λειτουργίας λόγω έλλειψης επαρκούς ή κατάλληλου προσωπικού ή λόγω υποβολής εξαιρετικά μεγάλου αριθμού αιτημάτων, η διεκπεραίωση επί μέρους αρμοδιοτήτων του Γραφείου, με εξαίρεση αυτές που συνιστούν άσκηση δημόσιας εξουσίας, όπως η έκδοση διοικητικών πράξεων, η εξέταση αιτημάτων ασύλου, η διεξαγωγή συνεντεύξεων και ο εφοδιασμός με ταξιδιωτικά και νομιμοποιητικά έγγραφα, μπορεί να ανατίθεται για ορισμένο χρόνο με βάση τις διατάξεις περί δημοσίου λογιστικού σε φορείς της κοινωνίας των πολιτών, που ανταποκρίνονται σε κατάλληλες προδιαγραφές ποιότητας και ασφάλειας. Η ανάθεση των αρμοδιοτήτων αυτών γίνεται από τον Διευθυντή της Κεντρικής Υπηρεσίας Ασύλου, ύστερα από ειδική και αιτιολογημένη πρόταση του προϊσταμένου του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη προσδιορίζονται οι προδιαγραφές ποιότητας και ασφάλειας που πρέπει να πληρούν οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και οι επί μέρους αρμοδιότητες των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου που μπορεί να τους ανατίθενται. Στην Κεντρική Υπηρεσία Ασύλου τηρείται Μητρώο τέτοιων φορέων.

Άρθρο 3 Αρχή Προσφυγών

1. Στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη συνιστάται Αρχή Προσφυγών, η οποία εξετάζει τις προσφυγές αιτούντων διεθνή προστασία κατά αποφάσεων της Υπηρεσίας Ασύλου, κατά την παράγραφο 5 του άρθρου 5.

2. Η Αρχή Προσφυγών υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη. Στην Αρχή λειτουργούν μία ή περισσότερες τριμελείς Επιτροπές Προσφυγών, που συγκροτούνται, ανάλογα με τον αριθμό των προσφυγών που υποβάλλονται με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη με θητεία δύο ετών που μπορεί να ανανεώνεται. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η τοπική τους αρμοδιότητα.

3. Οι Επιτροπές Προσφυγών απαρτίζονται από ένα πρόσωπο εγνωσμένου κύρους, με εξειδίκευση ή εμπειρία στο προσφυγικό δίκαιο ή στο δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή στο διεθνές δίκαιο, ως πρόεδρο, έναν Έλληνα υπήκοο που υποδεικνύεται από την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες και έναν πτυχιούχο Α.Ε.Ι. με τίτλο σπουδών νομικών, πολιτικών ή κοινωνικών επιστημών με εξειδικευμένες γνώσεις στα ζητήματα διεθνούς προστασίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ως

μέλη, με τους αναπληρωτές τους. Ο πρόεδρος και το τρίτο μέλος της Επιτροπής, καθώς και οι αναπληρωτές τους, επιλέγονται από τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη από σχετικό κατάλογο που καταρτίζεται από την Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας της.

4. Τα μέλη των Επιτροπών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους απολαμβάνουν προσωπικής ανεξαρτησίας. Ο πρόεδρος και τα μέλη των Επιτροπών αυτών αμείβονται σύμφωνα με τα οριζόμενα σε σχετική σύμβαση παροχής υπηρεσιών ή μίσθωσης έργου που συνάπτεται, είτε με τους ίδιους είτε με τον φορέα στον οποίο ανήκουν. Δικηγόροι που τυχόν ορίζονται ως μέλη των ως άνω Επιτροπών δεν αναλαμβάνουν υποθέσεις πολιτών τρίτων χωρών που αφορούν υποθέσεις μετανάστευσης ή διεθνούς προστασίας, ούτε τους εκπροσωπούν ενώπιον των αρχών. Η ανάληψη τέτοιας δραστηριότητας συνεπάγεται την αυτοδίκαιη έκπτωσή τους από τη θέση του μέλους της ως άνω Επιτροπής.

5. Στην Αρχή Προσφυγών συνιστάται γραμματεία και θέση Διευθυντή, κατηγορίας ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού. Ως Διευθυντής ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, ύστερα από δημόσια πρόσκληση ενδιαφέροντος, υπάλληλος του Δημοσίου, του ευρύτερου δημόσιου τομέα (άρθρο 2 του ν. 3861/2010, ΦΕΚ 112 Α') ή Ν.Π.Δ.Δ., κατά προτίμηση με διοικητική εμπειρία. Ο Διευθυντής μετατάσσεται ή μεταφέρεται ή αποσπάται στην Αρχή Προσφυγών σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Ο Διευθυντής προϊστάται της Γραμματείας της Αρχής και μεριμνά για τη διευκόλυνση του έργου των Επιτροπών.

6. Για τη στελέχωση της Γραμματείας της Αρχής Προσφυγών συνιστώνται:

α. 8 θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, ως εμπειρογνώμονες-εισηγητές. Τα προσόντα του ειδικού επιστημονικού προσωπικού είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του π.δ.50/2001. Το γνωστικό αντικείμενο είναι εκείνο της παραγράφου 5 του άρθρου 2.

β. 5 θέσεις ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού, ως γραμματείς.

7. Για την πλήρωση των θέσεων της παραγράφου 6 μπορούν να μετατάσσονται, να μεταφέρονται ή να αποσπώνται υπάλληλοι από υπηρεσίες του Δημοσίου, του ευρύτερου δημόσιου τομέα (άρθρο 2 του ν. 3861/2010) ή Ν.Π.Δ.Δ.. Για την πλήρωση των θέσεων διενεργείται δημόσια πρόσκληση ενδιαφέροντος, ενώ η επιλογή γίνεται από το οικείο υπηρεσιακό συμβούλιο ύστερα από αξιολόγηση των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων των υπαλλήλων.

8. Η Αρχή Προσφυγών εδρεύει στην έδρα της Κεντρικής Υπηρεσίας Ασύλου, η οποία παρέχει την αναγκαία διοικητική υποστήριξη για την εύρυθμη λειτουργία της. Οι δαπάνες λειτουργίας της Αρχής Προσφυγών καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της Υπηρεσίας Ασύλου.

Άρθρο 4 Προϋπολογισμός - Οικονομική διαχείριση Προμήθειες - Στέγαση Υπηρεσιών

1. Η Υπηρεσία Ασύλου έχει ίδιο προϋπολογισμό ως ειδικός φορέας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, όπου εγγράφονται οι πιστώσεις για την αντιμετώπιση των αναγκών λειτουργίας των Υπηρεσιών της και του

προσωπικού της. Ειδικότερα, εγγράφονται πιστώσεις που αφορούν σε δαπάνες για:

α. καταβολή μισθωμάτων για τα οικήματα που στεγάζονται οι Υπηρεσίες Ασύλου και δεν ανήκουν στο Δημόσιο,

β. αγορά, μίσθωση, επισκευή και συντήρηση κάθε είδους υλικοτεχνικού εξοπλισμού,

γ. αποδοχές του προσωπικού που δεν μισθοδοτείται από τις υπηρεσίες από τις οποίες έχει αποσπαστεί, αμοιβές υπερωριακής απασχόλησης, αποζημιώσεις μελών των επιτροπών προσφυγών, αμοιβές υπηρεσιών διερμηνείας, οδοιπορικά έξοδα και άλλες συναφείς αποζημιώσεις, καθώς και για την ανάθεση σε φορείς της κοινωνίας των πολιτών, έργων των Περιφερειακών Υπηρεσιών,

δ. λειτουργικά έξοδα, έξοδα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης του προσωπικού και

ε. διενέργεια μελετών ή ερευνών επί θεμάτων αρμοδιότητας της Υπηρεσίας.

2. Στον προϋπολογισμό της Υπηρεσίας Ασύλου εγγράφονται πιστώσεις για κάθε άλλη δαπάνη, πέρα από όσες διαλαμβάνονται στην παράγραφο 1, που είναι αναγκαία για τη λειτουργία των Υπηρεσιών της, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη.

3. Στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων προβλέπονται οι πιστώσεις για την ανέγερση κτιρίων και τον εξοπλισμό Υπηρεσιών της Υπηρεσίας Ασύλου, στο πλαίσιο των εγκρινόμενων ετήσιων πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού.

4. Στην Κεντρική Υπηρεσία Ασύλου συνιστάται πάγια προκαταβολή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 46 του ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α').

5. Η οικονομική διαχείριση της Υπηρεσίας Ασύλου ασκείται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της και οι δαπάνες πραγματοποιούνται, ελέγχονται, εκκαθαρίζονται και εντέλλονται σύμφωνα με τις διατάξεις περί δημοσίου λογιστικού.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη ρυθμίζονται ειδικά θέματα διαχείρισης υλικού, χρημάτων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

7. Οι Υπηρεσίες Ασύλου στεγάζονται σε κτίρια του Δημοσίου ή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που παραχωρούνται ή σε ιδιωτικά κτίρια που μισθώνονται με δαπάνες του Δημοσίου.

8. Ακίνητα του Δημοσίου μπορεί να παραχωρούνται κατά χρήση δωρεάν από την Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, για την αντιμετώπιση των στεγαστικών αναγκών των Υπηρεσιών Ασύλου. Η επισκευή, συντήρηση, επέκταση ή διαρρύθμιση κτιριακών εγκαταστάσεων του Δημοσίου όπου στεγάζονται Υπηρεσίες της Υπηρεσίας Ασύλου, γίνονται από τις τεχνικές υπηρεσίες των κατά τόπους Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, ύστερα από έγγραφο της Υπηρεσίας Ασύλου.

Άρθρο 5

Γενικές και εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Στο προσωπικό της Υπηρεσίας Ασύλου και της Αρχής Προσφυγών παρέχεται η αναγκαία εκπαίδευση από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυ-

γες και άλλους αρμόδιους φορείς, ιδίως δε κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη μπορεί και κατά τροποποίηση των διατάξεων του παρόντος νόμου, να ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την οργάνωση, τη λειτουργία, την έδρα και τις επί μέρους αρμοδιότητες της Κεντρικής Υπηρεσίας και των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου, να συγχωνεύονται ή να καταργούνται υφιστάμενες υπηρεσίες και να συνιστώνται νέες, να αυξάνονται ή να μειώνονται οι οργανικές θέσεις του προσωπικού ή να συνιστώνται νέες θέσεις και να ρυθμίζονται τα καθήκοντα του προσωπικού.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Εξωτερικών, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Προστασίας του Πολίτη ρυθμίζονται οι διαδικασίες υποδοχής αιτούντων διεθνή προστασία, οι διαδικασίες υποβολής και εξέτασης αιτημάτων διεθνούς προστασίας και αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα ή χορήγησης του καθεστώτος δικαιούχου επικουρικής προστασίας ή ανθρωπιστικού καθεστώτος, το περιεχόμενο των καθεστώτων αυτών, καθώς και οι διαδικασίες παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών. Με όμοιο διάταγμα ρυθμίζεται η διαδικασία εξέτασης των αιτημάτων διεθνούς προστασίας ή προσφυγών που εκκρεμούν κατά την έναρξη λειτουργίας της Υπηρεσίας Ασύλου και της Αρχής Προσφυγών.

4. Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη εκδίδεται Κανονισμός Λειτουργίας της Υπηρεσίας Ασύλου, μετά από πρόταση του Διευθυντή της και Κανονισμός Λειτουργίας της Αρχής Προσφυγών, μετά από γνώμη του Διευθυντή της και των Προέδρων των Επιτροπών, όπου ρυθμίζονται επί μέρους θέματα εσωτερικής διάρθρωσης και λειτουργίας της Υπηρεσίας Ασύλου και της Αρχής Προσφυγών αντιστοίχως.

5. Κατά των αποφάσεων ασύλου που απορρίπτουν αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας ή ανακαλούν το καθεστώς αυτό επιτρέπεται ενδικοφανής προσφυγή σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 3.

6. Αρμόδια για τα θέματα του προσωπικού των Υπηρεσιών Ασύλου και της Αρχής Προσφυγών είναι τα υπηρεσιακά συμβούλια που είναι αρμόδια για τους πολιτικούς υπαλλήλους του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

7. Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη ορίζεται η έναρξη λειτουργίας της Υπηρεσίας Ασύλου και της Αρχής Προσφυγών, μέσα σε 12 μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΙΔΡΥΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΡΩΤΗΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

Άρθρο 6

Ίδρυση - αποστολή

Στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη συνιστάται αυτοτελής Υπηρεσία με τίτλο «Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής», που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Προ-

στασίας του Πολίτη και έχει τοπική αρμοδιότητα σε όλη την επικράτεια. Η Υπηρεσία αυτή λειτουργεί σε επίπεδο διεύθυνσης και έχει ως αποστολή την αποτελεσματική διαχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που εισέρχονται παράνομα στη Χώρα, σε συνθήκες σεβασμού της αξιοπρέπειάς τους, με την υπαγωγή τους σε διαδικασίες πρώτης υποδοχής.

Άρθρο 7 **Διαδικασίες Πρώτης Υποδοχής**

1. Σε διαδικασίες πρώτης υποδοχής υποβάλλονται όλοι οι υπήκοοι τρίτων χωρών που συλλαμβάνονται να εισέρχονται χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις στη Χώρα. Οι διαδικασίες πρώτης υποδοχής για τους υπηκόους τρίτων χωρών περιλαμβάνουν:

- α. την εξακρίβωση της ταυτότητας και της ιθαγένειάς τους,
- β. την καταγραφή τους,
- γ. τον ιατρικό τους έλεγχο και την παροχή της τυχόν αναγκαίας περίθαλψης και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης,
- δ. την ενημέρωσή τους για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, ιδίως δε για τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώς διεθνούς προστασίας και
- ε. τη μέριμνα για όσους ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, ώστε να υποβληθούν στην κατά περίπτωση προβλεπόμενη διαδικασία.

2. Στις διαδικασίες πρώτης υποδοχής μπορούν με απόφαση των αρμόδιων αστυνομικών αρχών να υπάγονται και οι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι συλλαμβάνονται να διαμένουν στη Χώρα παράνομα και δεν αποδεικνύουν την ιθαγένεια και την ταυτότητά τους με έγγραφο δημόσιας αρχής.

Άρθρο 8 **Οργάνωση - Λειτουργία - Προϋπολογισμός**

1. Η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής συγκροτείται από την Κεντρική Υπηρεσία, καθώς και τα Κέντρα Πρώτης Υποδοχής (ΚΕ.Π.Υ.) και τις έκτακτες ή κινητές Μονάδες Πρώτης Υποδοχής που αποτελούν τις Περιφερειακές Υπηρεσίες, οι οποίες υπάγονται στην Κεντρική Υπηρεσία.

2. Η Κεντρική Υπηρεσία προγραμματίζει, κατευθύνει, παρακολουθεί και ελέγχει τη δράση των Περιφερειακών Υπηρεσιών και εξασφαλίζει τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους σε συνεργασία με τις λοιπές αρμόδιες υπηρεσίες. Για το σκοπό αυτόν η Κεντρική Υπηρεσία μπορεί να αναπτύσσει διεθνή συνεργασία ιδίως με αρμόδιες αλλοδαπές αρχές και φορείς κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να συμμετέχει αυτοτελώς ή από κοινού με άλλες δημόσιες υπηρεσίες ή φορείς της κοινωνίας των πολιτών σε προγράμματα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους φορείς.

3. Το πρόγραμμα ιατρικού ελέγχου, ψυχοκοινωνικής διάγνωσης και παραπομπής των δικαιούχων σε δομές υποστήριξης και φιλοξενίας καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη συνιστώνται ΚΕ.Π.Υ. σε επιλεγμένα σημεία της χώρας όπου παρατηρείται σταθερή ροή παράνομα εισερχομένων υπηκόων τρίτων χωρών

και καθορίζεται η τοπική αρμοδιότητά τους. Με όμοια απόφαση κατανέμονται μεταξύ των περιφερειακών υπηρεσιών Πρώτης Υποδοχής οι θέσεις προσωπικού που συνιστώνται γι' αυτές.

5. Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη μπορεί να συνιστάται έκτακτη ή κινητή μονάδα Πρώτης Υποδοχής σε περιοχή που:

- α. δεν καλύπτεται από την τοπική αρμοδιότητα υφιστάμενου ΚΕ.Π.Υ. και παρατηρείται αξιολογητή ροή παράνομα εισερχομένων υπηκόων τρίτων χωρών, ή
- β. το υφιστάμενο ΚΕ.Π.Υ. δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών που δημιουργούνται από την εντεινόμενη ροή παράνομα εισερχομένων υπηκόων τρίτων χωρών, ή
- γ. παρίσταται ανάγκη παροχής υπηρεσιών Πρώτης Υποδοχής στον τόπο πρώτης εισόδου των παράνομα εισερχομένων υπηκόων τρίτων χωρών.

6. Η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής έχει ίδιο προϋπολογισμό ως ειδικός φορέας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, όπου εγγράφονται οι πιστώσεις για την αντιμετώπιση των αναγκών λειτουργίας των υπηρεσιών και του προσωπικού της. Ειδικότερα, εγγράφονται πιστώσεις που αφορούν σε δαπάνες για:

- α. καταβολή μισθωμάτων για τα οικήματα που στεγάζονται οι Υπηρεσίες Πρώτης Υποδοχής και δεν ανήκουν στο Δημόσιο,
- β. αγορά, μίσθωση, επισκευή και συντήρηση κάθε είδους υλικοτεχνικού εξοπλισμού,

γ. υποδοχές του προσωπικού που δεν μισθοδοτείται από τις υπηρεσίες από τις οποίες έχει αποσπαστεί, αμοιβές υπερωριακής απασχόλησης, αμοιβές υπηρεσιών διερμηνείας, οδοιπορικά έξοδα και άλλες συναφείς αποζημιώσεις, καθώς και για την ανάθεση σε φορείς της κοινωνίας των πολιτών έργων των Περιφερειακών Υπηρεσιών,

δ. λειτουργικά έξοδα, έξοδα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης του προσωπικού και

ε. διενέργεια μελετών ή ερευνών επί θεμάτων αρμοδιότητας της Υπηρεσίας.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη εγγράφονται στον προϋπολογισμό της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής πιστώσεις για κάθε άλλη δαπάνη, πέρα από όσες διαλαμβάνονται στην παράγραφο 6, που είναι αναγκαία για τη λειτουργία των Υπηρεσιών της.

8. Στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων προβλέπονται οι πιστώσεις για την ανέγερση κτιρίων και τον εξοπλισμό υπηρεσιών της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, στο πλαίσιο των εγκρινόμενων ετήσιων πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού.

9. Στην Κεντρική Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής συνιστάται πάγια προκαταβολή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 46 του ν. 2362/1995.

10. Η οικονομική διαχείριση της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής ασκείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της και οι δαπάνες πραγματοποιούνται, ελέγχονται, εκκαθαρίζονται και εντέλλονται σύμφωνα με τις διατάξεις περί δημοσίου λογιστικού.

11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη ρυθμίζονται ειδικά θέματα διαχείρισης υλικού, χρημάτων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

12. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και

Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Προστασίας του Πολίτη, μπορεί, και κατά τροποποίηση των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου, να ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν την οργάνωση, τη λειτουργία, τα καθήκοντα του προσωπικού, τις επί μέρους αρμοδιότητες και να συνιστώνται ή να καταργούνται οργανικές θέσεις προσωπικού της Κεντρικής Υπηρεσίας και των Περιφερειακών Υπηρεσιών Πρώτης Υποδοχής. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Προστασίας του Πολίτη θεσπίζεται ο Γενικός Κανονισμός Λειτουργίας των Κέντρων και των Μονάδων Πρώτης Υποδοχής, όπου καθορίζονται επί μέρους θέματα εσωτερικής διάρθρωσης και λειτουργίας των Κέντρων και των Μονάδων αυτών.

13. Για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των ΚΕ.Π.Υ. επιτρέπεται η σύναψη συμβάσεων υπηρεσιών ή έργου, η δαπάνη των οποίων μπορεί να καλύπτεται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους, σύμφωνα με τις διατάξεις του δημόσιου λογιστικού. Η παράγραφος 8 του άρθρου 4 έχει ανάλογη εφαρμογή και για τις Υπηρεσίες Πρώτης Υποδοχής.

14. Για τις ανάγκες εγκατάστασης των ΚΕ.Π.Υ. επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στρατόπεδα που δεν χρησιμοποιούνται πλέον από τη Στρατιωτική Υπηρεσία και παραχωρούνται κατά χρήση από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, κατά παρέκκλιση υφιστάμενων διατάξεων πολεοδομικού σχεδιασμού κάθε επιπέδου. Οι κατά τα ανωτέρω χώροι και οι εγκαταστάσεις επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται και ως χώροι κράτησης που προβλέπονται στο άρθρο 31. Για τυχόν επισκευές, βελτιώσεις και αναγκαίες πρόσθετες εγκαταστάσεις σε αυτά, εφαρμόζονται αναλογικά από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη οι διατάξεις που διέπουν την εκτέλεση στρατιωτικών έργων και εγκαταστάσεων εντός στρατοπέδων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Προστασίας του Πολίτη, καθορίζονται οι προϋποθέσεις και λεπτομέρειες εφαρμογής των παραπάνω ρυθμίσεων.

Άρθρο 9 Στελέχωση

1. Στην Κεντρική Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής συνιστάται θέση Διευθυντή. Ο Διευθυντής διορίζεται, ύστερα από δημόσια πρόσκληση ενδιαφέροντος, με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, με θητεία τριών ετών που μπορεί να ανανεωθεί μία φορά για τρία ακόμη έτη. Ο Διευθυντής είναι προσωπικότητα εγνωσμένου κύρους, πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, με διοικητική ικανότητα. Ο Διευθυντής προϊστάται της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής και ελέγχεται από τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη ενώ μπορεί να παύεται πριν τη λήξη της θητείας του είτε κατόπιν αίτησής του είτε λόγω αδυναμίας εκτέλεσης των καθηκόντων του ή για άλλο σοβαρό λόγο που ανάγεται στην άσκηση των καθηκόντων του. Ο Διευθυντής υποστηρίζεται από γραμματεία. Οι αποδοχές του Διευθυντή καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη.

2. Τη θέση του επικεφαλής των Κέντρων και των Μονάδων Πρώτης Υποδοχής καταλαμβάνουν για θητεία τριών ετών που μπορεί να ανανεώνεται μία φορά για

τρία ακόμη έτη, υπάλληλοι του Δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ., μόνιμοι ή με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Οι επικεφαλής επιλέγονται από το υπηρεσιακό συμβούλιο του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη μετά από δημόσια πρόσκληση ενδιαφέροντος κατά προτίμηση μεταξύ εκείνων που έχουν πτυχίο Α.Ε.Ι. με γνωστικό αντικείμενο συναφές προς τις αρμοδιότητες της Υπηρεσίας και διοικητική εμπειρία.

3. Η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής στελεχώνεται από προσωπικό που μετατάσσεται, μεταφέρεται ή αποσπάται από υπηρεσίες του Δημοσίου, του ευρύτερου δημόσιου τομέα (άρθρο 2 του ν. 3861/2010, ΦΕΚ 112 Α') ή Ν.Π.Δ.Δ. ύστερα από δημόσια πρόσκληση ενδιαφέροντος ή προσλαμβάνεται με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Οι αποσπάσεις του προσωπικού για τη στελέχωση της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής διενεργούνται και ανανεώνονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη και του συναρμόδιου Υπουργού, μετά από πρόταση του Διευθυντή της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη. Μετατάξεις προσωπικού που υπηρετεί σε καταργούμενους ή συγχωνευόμενους φορείς του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα προς την Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής διενεργούνται κατά προτεραιότητα.

4. Τα Κέντρα και οι Μονάδες Πρώτης Υποδοχής μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με διερμηνείς, οι οποίοι διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα και επιλέγονται από σχετικό κατάλογο που καταρτίζει η Κεντρική Υπηρεσία, σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας της. Οι διερμηνείς αποζημιώνονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών ή με ωριαία αποζημίωση.

5. Σε περίπτωση που η αποτελεσματική λειτουργία Κέντρου ή Μονάδας Πρώτης Υποδοχής κωλύεται λόγω έλλειψης επαρκούς ή κατάλληλου προσωπικού, η διεκπεραίωση επί μέρους διαδικασιών υποδοχής, εξαιρουμένων αυτών που συνιστούν άσκηση δημόσιας εξουσίας, όπως η έκδοση διοικητικών πράξεων, μπορεί να ανατίθεται για ορισμένο χρόνο με βάση τις κείμενες διατάξεις περί δημοσίου λογιστικού σε φορείς της κοινωνίας των πολιτών, που ανταποκρίνονται σε κατάλληλες προδιαγραφές ποιότητας και ασφάλειας. Η ανάθεση των διαδικασιών αυτών γίνεται από τον Διευθυντή της Κεντρικής Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής ύστερα από ειδική και αιτιολογημένη πρόταση του επικεφαλής του Κέντρου ή της Μονάδας Πρώτης Υποδοχής. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Προστασίας του Πολίτη προσδιορίζονται οι ειδικότεροι όροι και προδιαγραφές ποιότητας και ασφάλειας που πρέπει να πληρούν φορείς της κοινωνίας των πολιτών, για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου. Στην Κεντρική Υπηρεσία ιδρύεται Μητρώο τέτοιων φορέων. Η δαπάνη της ανάθεσης μπορεί να καλύπτεται από εθνικούς ή συγχρηματοδοτούμενους πόρους.

6. Για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων και επείγουσών αναγκών που δημιουργούνται από μαζική εισροή μεταναστών επιτρέπεται η πρόσληψη προσωπικού σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 20 του ν. 2190/1994.

7. Τα στελέχη των Κέντρων Πρώτης Υποδοχής επιμορφώνονται για το αντικείμενο της αποστολής τους, με μέριμνα της Κεντρικής Υπηρεσίας, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία. Ειδικότερα, οι ιατροί που

παρέχουν υπηρεσίες στα ΚΕ.Π.Υ. εκπαιδεύονται στην πιστοποίηση θυμάτων βασανιστηρίων, με μέριμνα των ως άνω Υπηρεσιών σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

8. Αρμοδία για τα θέματα του προσωπικού των Υπηρεσιών Πρώτης Υποδοχής είναι τα υπηρεσιακά συμβούλια που είναι αρμόδια για τους πολιτικούς υπαλλήλους του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

Άρθρο 10

Διοίκηση και διάρθρωση Περιφερειακών Υπηρεσιών Πρώτης Υποδοχής

1. Ο επικεφαλής του Κέντρου Πρώτης Υποδοχής ή της Μονάδας Πρώτης Υποδοχής, κινητής ή έκτακτης, συντονίζει, κατευθύνει και ελέγχει το έργο των υπηρεσιών αυτών και μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία τους σε συνεργασία με τις λοιπές αρμόδιες αρχές και φορείς, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον παρόντα νόμο και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενες κανονιστικές πράξεις.

2. Τα Κέντρα και οι Μονάδες Πρώτης Υποδοχής διαρθρώνονται σε λειτουργικώς διακριτά κλιμάκια, ως εξής: κλιμάκιο διοικητικής μέριμνας, το οποίο είναι αρμόδιο για τη διοικητική υποστήριξη του Κέντρου ή της Μονάδας, κλιμάκιο εξακρίβωσης, το οποίο είναι αρμόδιο για την εξακρίβωση της ταυτότητας και των λοιπών στοιχείων των υπηκόων τρίτων χωρών, κλιμάκιο ιατρικού ελέγχου και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, το οποίο μεριμνά για την παροχή των υπηρεσιών αυτών και κλιμάκιο ενημέρωσης, το οποίο είναι αρμόδιο για την ενημέρωση των υπηκόων τρίτων χωρών σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Τα κλιμάκια έχουν επιπλέον αρμοδιότητες σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον παρόντα νόμο και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενες κανονιστικές πράξεις.

Άρθρο 11

Διαχωρισμός και παραπομπή

1. Οι υπηρεσίες πρώτης υποδοχής ενημερώνουν τους υπηκόους τρίτων χωρών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Οι αιτούντες διεθνή προστασία παραπέμπονται στο κατά τόπο αρμόδιο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου, κλιμάκιο του οποίου μπορεί να λειτουργεί στο Κέντρο Πρώτης Υποδοχής. Σε κάθε στάδιο των διαδικασιών Πρώτης Υποδοχής, η υποβολή αιτήματος υπαγωγής σε καθεστώς διεθνούς προστασίας υποχρεώνει στο διαχωρισμό του αιτούντος και την παραπομπή του στο κατά τόπο αρμόδιο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου. Η παραλαβή των αιτημάτων και οι συνεπείς αιτώντων μπορούν να διεξάγονται εντός των εγκαταστάσεων της Πρώτης Υποδοχής, οι ίδιοι δε παραμένουν στις εγκαταστάσεις για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία εξέτασης του αιτήματός τους, με την επιφύλαξη των προθεσμιών της παραγράφου 5. Αν μετά την παρέλευση των προθεσμιών αυτών δεν έχει περατωθεί η εξέταση του αιτήματος διεθνούς προστασίας το αρμόδιο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου χορηγεί στον ενδιαφερόμενο δελτίο αιτήσαντος άσυλο και τον παραπέμπει σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας για τη λειτουργία των οποίων μεριμνά το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Εφόσον το αίτημα και η προσφυγή απορριφθεί ενόσω οι υπήκοοι τρίτων χωρών παραμένουν στο Κέντρο ή τη Μονάδα Πρώτης Υποδο-

χής, αυτοί παραπέμπονται στην αρμόδια αρχή για την υπαγωγή τους σε διαδικασίες απέλασης, επιστροφής ή επανεισδοχής.

2. Ο επικεφαλής του Κέντρου ή της Μονάδας, ύστερα από εισήγηση του προϊσταμένου του κλιμακίου ιατρικού ελέγχου και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης παραπέμπει τα πρόσωπα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες στον αρμόδιο κατά περίπτωση φορέα κοινωνικής στήριξης ή προστασίας. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η συνέχεια της θεραπευτικής αγωγής στις περιπτώσεις που αυτό απαιτείται. Ως ευάλωτες ομάδες νοούνται για τις ανάγκες του παρόντος:

- α. οι ασυνόδευτοι ανήλικοι,
- β. τα άτομα που έχουν αναπηρία ή πάσχουν από ανίατη ασθένεια,
- γ. οι υπερήλικες,
- δ. οι γυναίκες σε κύηση ή λοχεία,
- ε. οι μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα τέκνα,
- στ. τα θύματα βασανιστηρίων, βιασμού ή άλλης σοβαρής μορφής ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης και
- ζ. τα θύματα εμπορίας ανθρώπων.

3. Οι εναπομένοντες υπήκοοι τρίτων χωρών παραπέμπονται στην αρχή που είναι κατά νόμο αρμόδια να αποφασίσει την υπαγωγή τους σε διαδικασία επανεισδοχής, απέλασης ή επιστροφής. Την παραπομπή αποφασίζει ο επικεφαλής του Κέντρου ή της Μονάδας, κατόπιν εισήγησης του κλιμακίου που διενήργησε τον έλεγχο κατά την πρώτη υποδοχή. Τα άτομα αυτά μπορεί να παραμένουν στις εγκαταστάσεις Πρώτης Υποδοχής μέχρι την επαναπροώθησή τους ή την έκδοση της απόφασης επιστροφής ή απέλασης, οπότε και εφαρμόζεται η προβλεπόμενη διαδικασία. Εφόσον η αρχή που είναι αρμόδια να αποφασίσει την απέλαση ή την αναγκαστική επιστροφή του υπηκόου τρίτης χώρας κρίνει ότι αυτή πρέπει να αναβληθεί ή ότι η κράτηση δεν είναι αναγκαία, ο υπήκοος τρίτης χώρας εφοδιάζεται με γραπτή βεβαίωση και του επιτρέπεται να αποχωρήσει από τις εγκαταστάσεις Πρώτης Υποδοχής, υπό τους περιοριστικούς όρους που του έχουν τυχόν επιβληθεί, σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 3.

4. Αν η εισήγηση για την παραπομπή, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 3, δεν γίνεται δεκτή από τον επικεφαλής του Κέντρου ή της Μονάδας Πρώτης Υποδοχής η απόφαση λαμβάνεται από επιτροπή που συγκροτείται από τον επικεφαλής του Κέντρου ή της Μονάδας Πρώτης Υποδοχής και τους Προϊσταμένους των κλιμακίων του Κέντρου ή της Μονάδας και ενημερώνεται σχετικά η Κεντρική Υπηρεσία.

5. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 2 και 3 το παραπεμπτικό σημείωμα προς την κατά περίπτωση αρμόδια αρχή εκδίδεται το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την υπαγωγή του υπηκόου τρίτης χώρας σε διαδικασίες πρώτης υποδοχής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ο χρόνος υπαγωγής στις διαδικασίες εξακρίβωσης και διαχωρισμού μπορεί να παρατείνεται αιτιολογημένα για άλλες δέκα (10) το πολύ ημέρες. Εφόσον η καθυστέρηση της εξακρίβωσης οφείλεται σε υπαίτια ή καταχρηστική συμπεριφορά του υποκείμενου στη διαδικασία πρώτης υποδοχής, αυτός λογίζεται ως αρνούμενος να συνεργαστεί για την προετοιμασία της επιστροφής του και παραπέμπεται για επαναπροώθηση, απέλαση ή επιστροφή. Οι προθεσμίες και οι διαδικασίες του πα-

ρόντος άρθρου ισχύουν μόνο στο πλαίσιο λειτουργίας των Κέντρων Πρώτης Υποδοχής.

Άρθρο 12

Περιφερειακή Επιτροπή Εποπτείας

1. Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της λειτουργίας κάθε Κέντρου ή Μονάδας Πρώτης Υποδοχής ανατίθεται σε Περιφερειακή Επιτροπή Εποπτείας. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη από:

α. τον προϊστάμενο της Υπηρεσίας Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στα διοικητικά όρια της οποίας εδρεύει το Κέντρο ή η Μονάδα Πρώτης Υποδοχής, ως πρόεδρο με τον αναπληρωτή του,

β. έναν εκπρόσωπο της οικείας Περιφέρειας, ως μέλος, με τον αναπληρωτή του που ορίζονται από το οικείο περιφερειακό συμβούλιο,

γ. έναν εκπρόσωπο της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιείται στην περιοχή τοπικής αρμοδιότητας του Κέντρου ή της Μονάδας, ως μέλος, με τον αναπληρωτή του που προτείνονται από τον επικεφαλής της περιφερειακής Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής και

δ. έναν εκπρόσωπο της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας (Δ.Υ.ΠΕ.) με τον αναπληρωτή του, που ορίζονται από τον Διοικητή τους, ως μέλη.

2. Η Επιτροπή μπορεί στο πλαίσιο της αποστολής της να ζητήσει τη συνδρομή στελεχών και άλλων φορέων, δημόσιων ή ιδιωτικών, εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαίο.

3. Η Επιτροπή συνεδριάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία προβλέπονται στον κανονισμό λειτουργίας του Κέντρου ή της Μονάδας και σε έκτακτες περιπτώσεις, όταν κρίνει τούτο αναγκαίο ή προσκληθεί από τον Διευθυντή της Κεντρικής Υπηρεσίας.

4. Με τον Κανονισμό Λειτουργίας του Κέντρου ή της Μονάδας ορίζονται οι αρμοδιότητες των Επιτροπών, στις οποίες περιλαμβάνονται ιδίως:

α. η παρακολούθηση και αξιολόγηση της γενικής λειτουργίας του Κέντρου ή της Μονάδας Πρώτης Υποδοχής και η υποβολή ετήσιας έκθεσης προς τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, η οποία κοινοποιείται στον Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και τον Διευθυντή της Κεντρικής Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής,

β. η διατύπωση προτάσεων για τη ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων εσωτερικής λειτουργίας του Κέντρου ή της Μονάδας,

γ. η διατύπωση προτάσεων για την αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων, ιδίως σε ζητήματα συνεργασίας με την τοπική κοινωνία και

δ. η διατύπωση γνώμης για κάθε άλλο ζήτημα, το οποίο τίθεται από τον Διευθυντή.

Άρθρο 13

Καθεστώς παραμονής σε εγκαταστάσεις Πρώτης Υποδοχής

1. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που συλλαμβάνονται να εισέρχονται παράνομα στη Χώρα οδηγούνται άμεσα με ευθύνη της αρχής που διενήργησε τη σύλληψη στο Κέντρο ή Μονάδα Πρώτης Υποδοχής στα όρια της τοπικής αρμοδιότητας των οποίων συνελήφθησαν.

2. Για τις ανάγκες της εξακρίβωσης και των λοιπών διαδικασιών πρώτης υποδοχής οι υποκείμενοι σε αυτές

τελούν υπό καθεστώς περιορισμού της ελευθερίας τους. Παραμένουν υποχρεωτικά εντός των εγκαταστάσεων του Κέντρου Πρώτης Υποδοχής ή εντός άλλων κατάλληλων εγκαταστάσεων, που φυλάσσονται, η δε εκεί παραμονή τους ρυθμίζεται από τον Κανονισμό Λειτουργίας τους, το περιεχόμενο του οποίου τους έχει γίνει κατάλληλα γνωστό. Οι υποκείμενοι στις διαδικασίες πρώτης υποδοχής μπορούν να εξέρχονται μόνο ύστερα από ειδική γραπτή άδεια του επικεφαλής του Κέντρου ή της Μονάδας.

3. Σε κάθε περίπτωση καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών πρώτης υποδοχής ο επικεφαλής και το προσωπικό του Κέντρου ή της Μονάδας μεριμνούν, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα ανά περίπτωση, ώστε οι υπήκοοι τρίτων χωρών:

α. να τελούν υπό αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης,

β. να διατηρούν κατά το δυνατόν την οικογενειακή τους ενότητα,

γ. να έχουν πρόσβαση σε επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και κάθε απαραίτητη θεραπευτική αγωγή ή ψυχοκοινωνική στήριξη,

δ. να τυγχάνουν εφόσον ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες της κατάλληλης κατά περίπτωση μεταχείρισης,

ε. να ενημερώνονται επαρκώς για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους,

στ. να έχουν πρόσβαση σε καθοδήγηση και νομική συμβουλή σχετικά με την κατάστασή τους και

ζ. να διατηρούν επαφή με κοινωνικούς φορείς και οργανώσεις.

Άρθρο 14

Φύλαξη - Εγκαταστάσεις

1. Την ευθύνη της εξωτερικής φύλαξης των εγκαταστάσεων του Κέντρου ή της Μονάδας έχει η αρμόδια αστυνομική αρχή, η οποία λαμβάνει κατάλληλα μέτρα περιορισμού σε μισθωμένες ή παραχωρημένες εγκαταστάσεις. Η εξωτερική φύλαξη μπορεί, μετά από έγκριση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, να ανατίθεται και σε εξειδικευμένη ιδιωτική εταιρία παροχής υπηρεσιών ασφαλείας παράλληλα με την αρμόδια αστυνομική αρχή.

2. Εάν δεν υπάρχουν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις για τη διεξαγωγή των διαδικασιών πρώτης υποδοχής ή οι υφιστάμενες δεν επαρκούν, επιτρέπεται η κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων χρήση άλλων δημόσιων εγκαταστάσεων, μετά από κατάλληλη διαρρύθμιση, καθώς και η μίσθωση ακινήτων με κατάλληλη υποδομή ή, σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η μίσθωση τουριστικών εγκαταστάσεων.

Άρθρο 15

Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι υφιστάμενοι χώροι προσωρινής φιλοξενίας υπηκόων τρίτων χωρών, τα υφιστάμενα αρχεία και η λοιπή υλικοτεχνική υποδομή τους περιέρχονται κατά χρήση στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη από την ημερομηνία κατάργησης των οικείων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

2. Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη μπορεί να καθορίζεται η χρήση των υφιστάμενων χώρων προσωρινής φιλοξενίας υπηκόων τρίτων χωρών είτε ως Ειδικών Χώρων Παραμονής Αλλοδαπών (ΕΧΠΑ) του άρθρου 81 του ν. 3386/2005 είτε ως εγκαταστάσεων

του άρθρου 31 του παρόντος νόμου είτε ως Κέντρων Πρώτης Υποδοχής του άρθρου 8 παρ. 1 του παρόντος νόμου και ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικά με τη λειτουργία αυτών.

3. Τυχόν εγγεγραμμένες πιστώσεις και επιχορηγήσεις από εθνικούς, ευρωπαϊκούς ή άλλους φορείς που αφορούν δράσεις των ΕΧΠΑ που βρίσκονται σε εξέλιξη εκτελούνται κανονικά άλλως μεταφέρονται ώστε να εκτελεστούν από τα ΚΕ.Π.Υ..

4. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας των ΚΕ.Π.Υ. για την κράτηση των αιτούντων άσυλο εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 13 του π.δ. 114/2010 (ΦΕΚ 195 Α').

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' **ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ** **ΣΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2008/115/ΕΚ**

Άρθρο 16 **Σκοπός** **(Άρθρο 1 της Οδηγίας)**

Σκοπός του παρόντος Κεφαλαίου είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008 «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη-μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών» (ΕΕ L 348/24.12.2008), σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα που εγγυώνται η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι διεθνείς συμβάσεις που δεσμεύουν τη Χώρα και οι γενικώς αναγνωρισμένες αρχές του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων προστασίας των προσφύγων.

Άρθρο 17 **Πεδίο Εφαρμογής** **(Άρθρο 2 της Οδηγίας)**

1. Οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου εφαρμόζονται στους υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν παράνομα στην ελληνική επικράτεια.

2. Το παρόν Κεφάλαιο δεν εφαρμόζεται στους υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι:

α. Υπόκεινται σε απαγόρευση εισόδου, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 562/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2006, για τη θέσπιση του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (ΕΕ L 105/13.4.2006) ή συλλαμβάνονται ή παρακολουθούνται από τις αρμόδιες αρχές σε σχέση με παράνομη χερσαία, θαλάσσια ή εναέρια διέλευση των εξωτερικών συνόρων κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 2 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν, στους οποίους δεν έχει χορηγηθεί στη συνέχεια άδεια ή δικαίωμα να παραμείνουν στη Χώρα.

β. Υπόκεινται σε απέλαση που επιβάλλεται με δικαστική απόφαση, ως μέτρο ασφαλείας ή ως παρεπόμενη ποινή ή υπόκεινται σε διαδικασίες έκδοσης σύμφωνα με τις διατάξεις διεθνούς σύμβασης που δεσμεύει τη Χώρα ή των άρθρων 436 - 456 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή του ν.3251/2004 «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, τροποποίηση του ν.2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις» και

γ. Απολαμβάνουν του δικαιώματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί ελεύθερης κυκλοφορίας σύμφωνα με το

άρθρο 2 παρ. 5 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν και το π.δ.106/2007 (ΦΕΚ 135 Α').

Άρθρο 18 **Ορισμοί** **(Άρθρο 3 της Οδηγίας)**

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου, νοούνται ως:

α. «Υπήκοος τρίτης χώρας»: κάθε πρόσωπο που δεν είναι πολίτης της ΕΕ κατά την έννοια του άρθρου 17 παρ. 1 της Συνθήκης και δεν απολαύει του κοινοτικού δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παρ. 5 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν.

β. «Παράνομη παραμονή»: παρουσία στην ελληνική επικράτεια υπηκόου τρίτης χώρας που δεν πληροί ή δεν πληροί πλέον, τις προϋποθέσεις εισόδου, όπως ορίζονται στο άρθρο 5 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, ή τις λοιπές προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής της κείμενης νομοθεσίας.

γ. «Επιστροφή»: διαδικασία επανόδου υπηκόου τρίτης χώρας είτε με οικειοθελή συμμόρφωσή του προς υποχρέωση επιστροφής είτε αναγκαστικά: α) στη χώρα καταγωγής του ή β) σε χώρα διέλευσης, σύμφωνα με κοινοτικές ή διμερείς συμφωνίες επανεισδοχής ή άλλες ρυθμίσεις ή γ) σε άλλη τρίτη χώρα, στην οποία αποφασίζει εθελοντικά να επιστρέψει και στην οποία γίνεται δεκτός.

δ. «Απόφαση επιστροφής»: διοικητική πράξη με την οποία κηρύσσεται ή αναφέρεται ως παράνομη η παραμονή υπηκόου τρίτης χώρας και του επιβάλλεται η υποχρέωση επιστροφής.

ε. «Απομάκρυνση»: εκτέλεση της απόφασης επιστροφής με φυσική μεταφορά του υπηκόου τρίτης χώρας εκτός της ελληνικής επικράτειας.

στ. «Απαγόρευση εισόδου»: διοικητική πράξη, η οποία συνοδεύει την απόφαση επιστροφής και με την οποία απαγορεύεται, για ορισμένο χρονικό διάστημα, η είσοδος και η παραμονή στην ελληνική επικράτεια ή στην επικράτεια άλλου κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ζ. «Κίνδυνος διαφυγής»: η βάσιμη εικασία, στηριζόμενη σε συρροή αντικειμενικών κριτηρίων, ότι σε συγκεκριμένη ατομική περίπτωση ο υπήκοος τρίτης χώρας, ο οποίος υπόκειται σε διαδικασία επιστροφής, μπορεί να διαφύγει. Τέτοια αντικειμενικά κριτήρια αποτελούν ενδεικτικά:

ζα) η μη συμμόρφωση με την υποχρέωση οικειοθελούς αναχώρησης,

ζβ) η ρητή εκδήλωση της πρόθεσης για μη συμμόρφωση με την απόφαση επιστροφής,

ζγ) η κατοχή πλαστών εγγράφων,

ζδ) η παροχή ψευδών πληροφοριών στις αρχές,

ζε) η ύπαρξη καταδικαστικών αποφάσεων για ποινικά αδικήματα, εκκρεμών ποινικών διώξεων ή σοβαρών ενδείξεων ότι έχει διαπραχθεί ή επίκειται η διάπραξη ποινικού αδικήματος από το συγκεκριμένο άτομο,

ζστ) η έλλειψη ταξιδιωτικών ή άλλων βεβαιωτικών της ταυτότητας εγγράφων,

ζη) η προηγούμενη διαφυγή και

ζθ) η μη συμμόρφωση με υφιστάμενη απαγόρευση εισόδου.

η. «Οικειοθελής αναχώρηση»: η τήρηση της υποχρέωσης επιστροφής εντός της προθεσμίας που ορίζεται για το σκοπό αυτόν στην απόφαση επιστροφής.

θ. «Ευάλωτα άτομα»: ανήλικοι, ασυνόδευτοι ανήλικοι, άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένοι, έγκυες, γυναίκες σε κατάσταση λοχείας, μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα τέκνα και θύματα βασανιστηρίων, βιασμών ή άλλης σοβαρής μορφής ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης, καθώς και θύματα εμπορίας ανθρώπων.

Άρθρο 19 **Ευνοϊκότερες διατάξεις** **(Άρθρο 4 της Οδηγίας)**

1. Οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου ισχύουν υπό την επιφύλαξη ευνοϊκότερων διατάξεων:

α. διμερών ή πολυμερών συμφωνιών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών-μελών της και μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών,

β. διμερών ή πολυμερών συμφωνιών μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας ή/και περισσότερων κρατών-μελών και μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών και

γ. που περιέχονται, για τους υπηκόους τρίτων χωρών, στο κεκτημένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί μετανάστευσης και ασύλου.

2. Για τους υπηκόους τρίτων χωρών που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου, σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 περίπτωση α', οι αρμόδιες ελληνικές αρχές: α) μεριμνούν, ώστε η μεταχείριση και το επίπεδο προστασίας τους να μην είναι λιγότερο ευνοϊκά από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 23 παράγραφοι 4 και 5 (περιορισμοί της χρήσης αναγκαστικών μέτρων), το άρθρο 24 παρ. 2, πρώτη περίπτωση (αναβολή της απομάκρυνσης για λόγους που ανάγονται στη φυσική ή διανοητική κατάσταση του υπηκόου τρίτης χώρας), το άρθρο 29 παρ. 1, περί επείγουσας υγειονομικής περίθαλψης, θεραπευτικής αγωγής και συνυπολογισμού των αναγκών των ευάλωτων ατόμων και τα άρθρα 30 και 31 (όροι κράτησης) και β) τηρούν την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Άρθρο 20 **Μη επαναπροώθηση, βέλτιστα συμφέροντα** **του παιδιού, οικογενειακή ζωή** **και κατάσταση της υγείας** **(Άρθρο 5 της Οδηγίας)**

Οι αρμόδιες αρχές κατά την εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου λαμβάνουν δεόντως υπόψη: α) το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, β) την οικογενειακή ζωή, γ) την κατάσταση της υγείας του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας και τηρούν την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Άρθρο 21 **Απόφαση Επιστροφής** **(Άρθρο 6 της Οδηγίας)**

1. Σε περίπτωση απόρριψης αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης τίτλου διαμονής, καθώς και σε περίπτωση ανάκλησης ισχύοντος τίτλου διαμονής, η αρμόδια αρχή εκδίδει απόφαση επιστροφής του υπηκόου τρίτης χώρας. Η απόφαση επιστροφής αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της απόφασης απόρριψης του αιτήματος διαμονής ή ανάκλησης του τίτλου διαμονής. Στις λοιπές περιπτώσεις υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα σε ελληνικό έδαφος εκδίδεται απόφαση επιστροφής

από τα αρμόδια, κατά το άρθρο 76 παρ. 2 του ν. 3386/2005, όργανα. Οι αποφάσεις επιστροφής εκδίδονται με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 5.

2. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν παράνομα στο ελληνικό έδαφος και διαθέτουν έγκυρο τίτλο διαμονής ή άλλη άδεια που παρέχει δικαίωμα παραμονής και έχει εκδοθεί από άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποχρεούνται να μεταβαίνουν αμέσως στο έδαφος αυτού του άλλου κράτους. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του υπηκόου τρίτης χώρας με την ανωτέρω υποχρέωση ή όταν η άμεση αναχώρηση του υπηκόου τρίτης χώρας επιβάλλεται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης, εκδίδεται απόφαση επιστροφής από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές.

3. Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να μην εκδίδουν απόφαση επιστροφής για υπήκοο τρίτης χώρας, ο οποίος διαμένει παράνομα στην ελληνική επικράτεια, εφόσον άλλο κράτος-μέλος αναλαμβάνει τον εν λόγω υπήκοο δυνάμει διμερών συμφωνιών ή διευθετήσεων που ισχύουν κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ (13.12.2009). Εφόσον η Ελλάδα αναλαμβάνει υπήκοο τρίτης χώρας δυνάμει των συμφωνιών ή διευθετήσεων του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται απόφαση επιστροφής από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές.

4. Οι αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές μπορούν ανά πάσα στιγμή να χορηγούν αυτοτελή άδεια διαμονής για λόγους φιλευσπλαχνίας, ανθρωπιστικούς ή άλλους λόγους σε υπήκοο τρίτης χώρας, ο οποίος διαμένει παράνομα στην ελληνική επικράτεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Η' του ν. 3386/2005 ή της παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 1975/1991. Στην περίπτωση έκδοσης της ανωτέρω άδειας διαμονής, δεν εκδίδεται απόφαση επιστροφής. Εφόσον η απόφαση επιστροφής έχει ήδη εκδοθεί, τότε αυτή ανακαλείται ή αναστέλλεται για χρονικό διάστημα ίσο με τη διάρκεια ισχύος της ανωτέρω άδειας.

5. Σε βάρος υπηκόου τρίτης χώρας που έχει καταθέσει εμπρόθεσμα αίτηση χορήγησης ή ανανέωσης άδειας διαμονής με όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και έχει λάβει τη βεβαίωση που προβλέπεται από το άρθρο 11 παρ. 4 του ν. 3386/2005 ή από άλλη ανάλογη ειδική διάταξη, δεν είναι δυνατή η έκδοση απόφασης επιστροφής για λόγους παράνομης διαμονής, έως ότου το αίτημά του κριθεί οριστικά. Ομοίως, δεν είναι δυνατή η έκδοση απόφασης επιστροφής για υπήκοο τρίτης χώρας για τον οποίο έχει εκδοθεί προσωρινή διαταγή ή απόφαση διοικητικού πρωτοδικείου για την αναστολή της εκτέλεσης διοικητικής πράξης που αφορά την απόρριψη αιτήματος έκδοσης ή ανανέωσης άδειας διαμονής ή την ανάκληση άδειας διαμονής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 22 **Οικειοθελής αναχώρηση** **(Άρθρο 7 της Οδηγίας)**

1. Η απόφαση επιστροφής του υπηκόου τρίτης χώρας προβλέπει κατάλληλο χρονικό διάστημα για την οικειοθελή αναχώρησή του, το οποίο κυμαίνεται μεταξύ επτά (7) και τριάντα (30) ημερών με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 2 και 4. Το χρονικό αυτό διάστημα χορηγείται αυτοδικαίως, χωρίς να απαιτείται η υποβολή αιτήσεως από τον υπήκοο τρίτης χώρας. Η χορήγηση προθεσμίας για την οικειοθελή αναχώρη-

ση δεν αποκλείει τη δυνατότητα των υπηκόων τρίτων χωρών να αναχωρήσουν από την ελληνική επικράτεια νωρίτερα.

2. Οι αρμόδιες για την έκδοση της απόφασης επιστροφής αρχές μπορούν, με αιτιολογημένη απόφασή τους, να παρατείνουν την προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης για κατάλληλο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) έτος. Για τη λήψη της σχετικής απόφασης λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές περιστάσεις κάθε περίπτωσης, όπως η διάρκεια της παραμονής του υπηκόου τρίτης χώρας στην Ελλάδα, η φοίτηση των τέκνων αυτού σε σχολείο και η ύπαρξη άλλων οικογενειακών και κοινωνικών δεσμών.

3. Οι αρμόδιες για την έκδοση της απόφασης επιστροφής αρχές μπορούν να επιβάλουν καθ' όλο το χρονικό διάστημα της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης υποχρεώσεις στον υπήκοο τρίτης χώρας, με σκοπό την αποφυγή του κινδύνου διαφυγής, όπως την τακτική εμφάνιση ενώπιον αρχών, την κατάθεση κατάλληλης οικονομικής εγγύησης, την κατάθεση εγγράφων ή την υποχρέωση παραμονής σε ορισμένο μέρος. Το ύψος και η διαδικασία κατάθεσης οικονομικής εγγύησης καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη.

4. Αν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής ή η αίτηση για νόμιμη παραμονή έχει απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη ή καταχρηστική ή ο υπήκοος τρίτης χώρας αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια ασφάλεια, τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια, οι κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές δεν χορηγούν χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης ή χορηγούν χρονικό διάστημα αναχώρησης μικρότερο των επτά (7) ημερών.

5. Η απόφαση επιστροφής με οικειοθελή αναχώρηση επιδίδεται στον υπήκοο τρίτης χώρας και παρέχει, κατά το χρονικό διάστημα της προθεσμίας αναχώρησης, προσωρινό δικαίωμα νόμιμης διαμονής στην Ελλάδα και, εφόσον αυτό προβλεπόταν από τον τίτλο διαμονής που αυτός τυχόν έφερε, πρόσβαση στην απασχόληση, τηρουμένων των σχετικών διατάξεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας.

Άρθρο 23 Απομάκρυνση (Άρθρο 8 της Οδηγίας)

1. Οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση της απόφασης επιστροφής εφόσον: α) δεν έχει χορηγηθεί χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 22 παρ. 4 και β) ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν έχει συμμορφωθεί με την υποχρέωση επιστροφής εντός της ταχθείσας προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης.

2. Οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές, στην περίπτωση που έχει χορηγηθεί προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22, εκτελούν την απόφαση επιστροφής μόνο μετά τη λήξη του ως άνω χρονικού διαστήματος, εκτός αν, κατά τη διάρκεια αυτού ανακύψει οποιοσδήποτε από τους λόγους που αναφέρονται στην παρ. 4 του άρθρου 22.

3. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 δεν εκδίδεται αυτοτελής απόφαση απομάκρυνσης. Στην περίπτωση που η απόφαση επιστροφής καθίσταται άμεσα εκτελεστή πριν τη λήξη της ταχθείσας προθεσμίας οικειο-

οθελούς αναχώρησης για τους λόγους του άρθρου 22 παρ. 4, η αρμόδια αστυνομική αρχή εκδίδει διαπιστωτική πράξη η οποία επιδίδεται στον υπήκοο τρίτης χώρας.

4. Σε βάρος του υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος ανθίσταται κατά την εκτέλεση της απόφασης επιστροφής, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να εφαρμόζουν τα μέτρα καταναγκασμού που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 80 του ν.3386/2005 και της υπ' αριθμ. 4000/4/46-α' από 27.7.2009 κ.υ.α. (ΦΕΚ 1535 Β'). Στην περίπτωση αυτή τα μέτρα λαμβάνονται με σεβασμό στην προσωπικότητα και τα θεμελιώδη δικαιώματα του ατόμου, χωρίς υπέρβαση του αναγκαίου μέτρου, σύμφωνα και με την αρχή της αναλογικότητας.

5. Σε περίπτωση απομάκρυνσης με αεροπορική πτήση, λαμβάνονται υπόψη οι κοινές κατευθυντήριες γραμμές, σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας των κοινών απομακρύνσεων δια αέρος, που προβλέπονται στην Απόφαση 2004/573/EK (EE L 261/ 6.8.2004).

6. Οι διαδικασίες της απομάκρυνσης υπόκεινται σε σύστημα εξωτερικού ελέγχου, που λειτουργεί με μέριμνα της Ανεξάρτητης Αρχής «Συνήγορος του Πολίτη», η οποία συνεργάζεται για τον σκοπό αυτόν με διεθνείς οργανισμούς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Προστασίας του Πολίτη, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη, ρυθμίζεται η οργάνωση και λειτουργία του ως άνω συστήματος ελέγχου.

Άρθρο 24 Αναβολή της απομάκρυνσης (Άρθρο 9 της Οδηγίας)

1. Η απομάκρυνση υπηκόου τρίτης χώρας που τελεί υπό διαδικασία επιστροφής αναβάλλεται υποχρεωτικά στις περιπτώσεις που: α) παραβιάζεται η αρχή της μη επαναπροώθησης ή β) έχει ανασταλεί σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2.

2. Οι αρμόδιες για την εκτέλεση της απόφασης επιστροφής αστυνομικές αρχές μπορούν, με αιτιολογημένη απόφασή τους, να αναβάλουν την απομάκρυνση, για εύλογο χρόνο, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις κάθε περίπτωσης και ιδίως: α) τη φυσική ή διανοητική κατάσταση του υπηκόου τρίτης χώρας και β) τεχνικούς λόγους, όπως είναι η έλλειψη μέσων μεταφοράς ή η έλλειψη δυνατότητας απομάκρυνσης, λόγω αντικειμενικής αδυναμίας διαπίστωσης της ταυτότητας.

3. Εάν αναβληθεί η απομάκρυνση, κατά τα προβλεπόμενα στις προηγούμενες παραγράφους, οι ως άνω αρχές δύνανται να επιβάλουν στον υπήκοο τρίτης χώρας τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 22 παρ. 3.

4. Η απόφαση αναβολής της απομάκρυνσης επιδίδεται στον υπήκοο τρίτης χώρας και συνιστά γραπτή βεβαίωση ότι η απόφαση επιστροφής δεν μπορεί να εκτελεσθεί προσωρινά (βεβαίωση αναβολής της απομάκρυνσης). Η βεβαίωση αυτή έχει εξάμηνη ισχύ και μπορεί να ανανεώνεται μετά από νέα κρίση σχετικά με την εξακολούθηση του ανεφίκτου της απομάκρυνσης. Κατά το χρονικό διάστημα ισχύος της γραπτής βεβαίωσης, ο κάτοχος της έχει προσωρινό δικαίωμα διαμονής στην Ελλάδα και κα οφείλει, σε κάθε περίπτωση, να παραμένει στη διάθεση των αρμόδιων για την εκτέλεση της απομάκρυνσης αρχών και να συνεργάζεται μαζί τους, ώστε αυτή να καταστεί δυνατή σε σύντομο χρόνο.

Άρθρο 25
Επιστροφή και απομάκρυνση ασυνόδευτων
ανηλίκων
(Άρθρο 10 της Οδηγίας)

1. Πριν αποφασισθεί η έκδοση απόφασης επιστροφής ασυνόδευτου ανήλικου, και αφού ληφθούν υπόψη τα βέλτιστα συμφέροντά του, παρέχεται συνδρομή από κατάλληλους φορείς, άλλους από τις αρχές που διενεργούν την επιστροφή, οι οποίοι μνημονεύονται στις διατάξεις του άρθρου 19 του π.δ.220/2007 (ΦΕΚ 251 Α') και οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως.

2. Πριν απομακρυνθεί ασυνόδευτος ανήλικος από τη Χώρα, οι αρμόδιες αρχές εξακριβώνουν ότι αυτός θα επιστραφεί σε μέλος της οικογένειάς του, σε ορισθέντα κηδεμόνα ή σε κατάλληλες εγκαταστάσεις υποδοχής στο κράτος επιστροφής.

Άρθρο 26
Απαγόρευση εισόδου
(Άρθρο 11 της Οδηγίας)

1. Απαγόρευση εισόδου του υπηκόου τρίτης χώρας στην Ελλάδα εκδίδεται υποχρεωτικά με την απόφαση επιστροφής, εφόσον: α) δεν έχει χορηγηθεί χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης ή β) ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν έχει συμμορφωθεί με την υποχρέωση επιστροφής. Επιπλέον, απαγόρευση εισόδου μπορεί να επιβληθεί σε περίπτωση που από την παρουσία του υπηκόου τρίτης χώρας στην Ελλάδα προκύπτει κίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια, την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία.

2. Η διάρκεια της απαγόρευσης εισόδου καθορίζεται αφού ληφθούν δεόντως υπόψη όλες οι σχετικές περιστάσεις κάθε μεμονωμένης περίπτωσης και δεν υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη από την ημερομηνία της απομάκρυνσης. Είναι δυνατόν, ωστόσο, να υπερβαίνει την πενταετία, εάν ο υπήκοος τρίτης χώρας αποτελεί σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια. Η κάθε περίπτωση επανεξετάζεται αυτεπαγγέλτως ανά τριετία.

3. Οι αρμόδιες αρχές εξετάζουν την ανάκληση ή την αναστολή απαγόρευσης εισόδου όταν υπήκοος τρίτης χώρας για τον οποίο έχει εκδοθεί απαγόρευση εισόδου σύμφωνα με την παράγραφο 1 περίπτωση β', υποβάλει αίτηση και μπορεί να αποδείξει ότι έχει αναχωρήσει από το ελληνικό έδαφος συμμορφούμενος πλήρως με την απόφαση επιστροφής. Τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, καθώς και τα θύματα παράνομης διακίνησης μεταναστών στα οποία έχει χορηγηθεί άδεια διαμονής, σύμφωνα με τα άρθρα 46 - 51 του ν. 3386/2005, δεν υπόκεινται σε απαγόρευση εισόδου, εφόσον δεν αποτελούν απειλή για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια και υπό τον όρο ότι συμμορφώνονται πλήρως στην απόφαση επιστροφής που εκδίδεται σε περίπτωση που απωλέσουν για οποιονδήποτε λόγο το δικαίωμα διαμονής στη Χώρα. Οι αρμόδιες αρχές δύνανται να μην εκδίδουν, να αναστέλλουν ή να ανακαλούν την απαγόρευση εισόδου για ανθρωπιστικούς λόγους ή λόγους δημοσίου συμφέροντος, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν.3386/2005 και της κ.α. 4000/4/32-ιβ' της 4.9.2006.

4. Όταν εξετάζεται η έκδοση άδειας διαμονής ή άλλης άδειας που παρέχει δικαίωμα διαμονής σε υπήκοο τρίτης χώρας, στον οποίο έχει επιβληθεί απαγόρευση ει-

σόδου από άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αρμόδια υπηρεσία διαβουλεύεται μέσω του εθνικού Γραφείου SIRENE με το κράτος-μέλος που εξέδωσε την απαγόρευση εισόδου, με βάση το δημόσιο συμφέρον, σύμφωνα με το άρθρο 25 της Σύμβασης Σένγκεν.

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται με την επιφύλαξη του δικαιώματος διεθνούς προστασίας όπως ορίζεται στο άρθρο 2 στοιχείο α' του π.δ.96/2008 (ΦΕΚ 152 Α').

Άρθρο 27
Τύπος
(Άρθρο 12 της Οδηγίας)

1. Οι αποφάσεις επιστροφής και οι αποφάσεις απαγόρευσης εισόδου, που εκδίδονται δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου, περιβάλλονται τον έγγραφο τύπο και περιλαμβάνουν σαφή αιτιολογία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν.2690/1999, ΦΕΚ 45 Α'), όπως αυτός ισχύει κάθε φορά. Οι προαναφερθείσες αποφάσεις κοινοποιούνται στον ενδιαφερόμενο και αναφέρουν τους νομικούς και πραγματικούς λόγους για την έκδοσή τους, καθώς και πληροφορίες για τα διαθέσιμα ένδικα μέσα. Οι πληροφορίες σχετικά με την αιτιολογία της απόφασης επιστροφής μπορούν να είναι περιορισμένες, εφόσον αυτό απαιτείται για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας, της άμυνας και της δημόσιας ασφάλειας, καθώς και σε περιπτώσεις πρόληψης, διερεύνησης, βεβαίωσης και δίωξης αξιόποινων πράξεων.

2. Οι αρμόδιες για το χειρισμό θεμάτων αλλοδαπών υπηρεσίες εξασφαλίζουν, κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερομένου, τη γραπτή ή προφορική μετάφραση των βασικών σημείων των αποφάσεων επιστροφής, κατά τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τα διαθέσιμα ένδικα μέσα, σε γλώσσα που κατανοεί ή θεωρείται ευλόγως ότι κατανοεί ο υπήκοος τρίτης χώρας.

3. Η παράγραφος 2 δεν εφαρμόζεται για τους υπηκόους τρίτης χώρας που έχουν εισέλθει παράνομα στο ελληνικό έδαφος και δεν τους έχει χορηγηθεί στη συνέχεια άδεια ή δικαίωμα να παραμείνουν στην Ελλάδα. Στην περίπτωση αυτή, οι αποφάσεις που αφορούν την επιστροφή κατά τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 εκδίδονται μέσω τυποποιημένου εντύπου που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 της υπ' αριθμ. 4000/4/46-α' από 22.7.2009 κ.υ.α.. Το έντυπο αυτό μεταφράζεται σε τουλάχιστον πέντε από τις γλώσσες τις οποίες χρησιμοποιούν συχνότερα ή κατανοούν καλύτερα οι υπήκοοι τρίτης χώρας που εισέρχονται παράνομα στην ελληνική επικράτεια.

Άρθρο 28
Ένδικα βοηθήματα
(Άρθρο 13 της Οδηγίας)

1. Κατά των αποφάσεων επιστροφής που εκδίδονται από τις αστυνομικές αρχές, οι υπήκοοι τρίτων χωρών μπορούν να ασκήσουν την ενδικοφανή προσφυγή του άρθρου 77 του ν.3386/2005. Κατά των αποφάσεων επιστροφής που ενσωματώνονται σε αποφάσεις απόρριψης του αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης τίτλου διαμονής, καθώς και σε αποφάσεις ανάκλησης ισχύοντος τίτλου διαμονής οι υπήκοοι τρίτων χωρών έχουν δικαίωμα προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 24 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

2. Τα διοικητικά όργανα που είναι αρμόδια να αποφαίνονται επί των προσφυγών της παραγράφου 1 έχουν την αρμοδιότητα να επανεξετάζουν αυτεπαγγέλτως, τόσο τη νομιμότητα, όσο και την ουσία των αποφάσεων επιστροφής και να αναστέλλουν προσωρινώς την εφαρμογή τους. Προσωρινή δικαστική προστασία παρέχεται κατά τις διατάξεις του ν. 3900/2010 (ΦΕΚ 213 Α') και του π.δ.18/1989 (ΦΕΚ 8 Α').

3. Οι αρμόδιες για θέματα αλλοδαπών αρχές υποχρεούνται να παρέχουν πληροφορίες και κάθε δυνατή συνδρομή στον υπήκοο τρίτης χώρας που αιτείται νομικές συμβουλές, εκπροσώπηση από δικηγόρο και γλωσσική συνδρομή, προκειμένου να ασκήσει τα δικαιώματα του παρόντος άρθρου.

4. Η απαραίτητη νομική βοήθεια και εκπροσώπηση παρέχεται δωρεάν κατόπιν αιτήσεως, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3226/2004 (ΦΕΚ 24 Α'), εφόσον κατά την κρίση του δικαστή η αίτηση ακύρωσης δεν είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 15 παράγραφοι 3 έως 6 της Οδηγίας 2005/85/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το π.δ.114/2010 (ΦΕΚ 195 Α'). Η ισχύς της παραγράφου αυτής αρχίζει από 24.12.2011.

5. Αίτηση ακύρωσης κατά των αποφάσεων επιστροφής ασκείται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 15 του ν.3068/2002 (ΦΕΚ 274 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 49 του ν. 3900/2010.

Άρθρο 29

Εγγυήσεις εν όψει της επιστροφής (Άρθρο 14 της Οδηγίας)

1. Κατά το χρονικό διάστημα της οικειοθελούς αναχώρησης υπηκόου τρίτης χώρας, το οποίο χορηγείται σύμφωνα με το άρθρο 22 και κατά το χρονικό διάστημα που αναβάλλεται η απομάκρυνση σύμφωνα με το άρθρο 24 οι αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές μεριμνούν για να λαμβάνονται κατά το δυνατό μέτρα ώστε: α) να εξασφαλίζεται η οικογενειακή ενότητα του υπηκόου τρίτης χώρας με τα μέλη της οικογένειάς του που βρίσκονται στην Ελλάδα, β) να υπάρχει πρόσβαση των ανηλίκων στην υποχρεωτική εκπαίδευση, ανάλογα με τη διάρκεια της διαμονής τους, σύμφωνα με το άρθρο 72 του ν.3386/2005, γ) να παρέχεται επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και η απαραίτητη θεραπευτική αγωγή, σύμφωνα με το άρθρο 84 παρ. 1 του ν.3386/2005 και δ) να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες ανάγκες των ευάλωτων ατόμων. Η κατάσταση των υπηκόων τρίτων χωρών που τελούν υπό κράτηση ρυθμίζεται από τις ειδικότερες διατάξεις των άρθρων 31 και 32.

2. Στους υπηκόους τρίτων χωρών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 χορηγούνται τα έγγραφα που προβλέπονται στην παρ. 5 του άρθρου 22 και στην παρ. 4 του άρθρου 24.

Άρθρο 30

Κράτηση (Άρθρο 15 της Οδηγίας)

1. Οι υπήκοοι τρίτης χώρας που υπόκεινται σε διαδικασίες επιστροφής, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 21, τίθενται υπό κράτηση για την προετοιμασία της επιστροφής και τη διεκπεραίωση της διαδικασίας απομάκρυνσης, μόνο εάν στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν δύνανται να εφαρμοσθούν αποτελεσματικά άλλα

επαρκή και λιγότερο επαχθή μέτρα, όπως εκείνα που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 22. Το μέτρο της κράτησης εφαρμόζεται όταν: α) υπάρχει κίνδυνος διαφυγής ή β) ο υπήκοος τρίτης χώρας αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία της επιστροφής ή τη διαδικασία απομάκρυνσης ή γ) συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας.

Η κράτηση επιβάλλεται και διατηρείται για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα διεκπεραίωσης της διαδικασίας απομάκρυνσης, η οποία εξελίσσεται και εκτελείται με τη δέουσα επιμέλεια. Σε κάθε περίπτωση, για την επιβολή ή τη συνέχιση του μέτρου της κράτησης λαμβάνεται υπόψη η διαθεσιμότητα κατάλληλων χώρων κράτησης και η δυνατότητα εξασφάλισης αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης για τους κρατούμενους.

2. Η απόφαση κράτησης περιέχει πραγματική και νομική αιτιολόγηση, εκδίδεται εγγράφως, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 76 του ν.3386/2005 και εφόσον δεν έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής, αυτή εκδίδεται εντός τριών (3) ημερών. Ο υπήκοος τρίτης χώρας που κρατείται, παράλληλα με τα δικαιώματα που έχει σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, μπορεί να προβάλει και αντιρρήσεις κατά της απόφασης κράτησης ή παράτασης της κράτησής του ενώπιον του προέδρου ή του υπ' αυτού οριζόμενου πρωτοδίκη του διοικητικού πρωτοδικείου, στην Περιφέρεια του οποίου κρατείται. Κατά τα λοιπά για την αίτηση αντιρρήσεων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 76 του ν.3386/2005 (ΦΕΚ 212 Α'), όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 55 του ν.3900/2010 (ΦΕΚ 213 Α'). Η απόφαση επί της αίτησης αντιρρήσεων μπορεί να ανακληθεί, ύστερα από αίτηση των διαδίκων, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία, κατ' εφαρμογή του άρθρου 205 παρ. 5 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Για τα δικαιώματά του σύμφωνα με την παράγραφο αυτή ο υπήκοος τρίτης χώρας ενημερώνεται αμέσως. Ο υπήκοος τρίτης χώρας, απολύεται αμέσως εάν διαπιστωθεί ότι η κράτησή του δεν είναι νόμιμη.

3. Σε κάθε περίπτωση η συνδρομή των προϋποθέσεων της κράτησης επανεξετάζεται αυτεπαγγέλτως, ανά τρίμηνο, από το όργανο που εξέδωσε την απόφαση κράτησης. Σε περίπτωση παράτασης της διάρκειας της κράτησης, οι σχετικές αποφάσεις διαβιβάζονται στον πρόεδρο ή τον υπ' αυτού οριζόμενο πρωτοδίκη του διοικητικού πρωτοδικείου της παρ. 2, ο οποίος κρίνει για τη νομιμότητα της παράτασης της κράτησης και εκδίδει παραχρήμα την απόφασή του την οποία διατυπώνει συνοπτικώς σε τηρούμενο πρακτικό, αντίγραφο του οποίου διαβιβάζει αμέσως στην αρμόδια αστυνομική αρχή.

4. Όταν καθίσταται πρόδηλο ότι δεν υφίσταται πλέον λογικά προοπτική απομάκρυνσης για νομικούς ή άλλους λόγους ή όταν παύουν να ισχύουν οι όροι της παραγράφου 1, η κράτηση αίρεται και ο υπήκοος τρίτης χώρας απολύεται αμέσως.

5. Η κράτηση συνεχίζεται για το χρονικό διάστημα που πληρούνται οι όροι της παραγράφου 1 και είναι αναγκαία για να διασφαλισθεί η επιτυχής απομάκρυνση. Το ανώτατο όριο κράτησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το εξάμηνο.

6. Το χρονικό όριο της παραγράφου 5 μπορεί να παταθεί για περιορισμένο μόνο χρόνο που δεν υπερ-

βαίνει τους δώδεκα μήνες, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες παρά τις εύλογες προσπάθειες των αρμόδιων υπηρεσιών η επιχείρηση απομάκρυνσης είναι πιθανόν να διαρκέσει περισσότερο επειδή: α) ο υπήκοος της τρίτης χώρας αρνείται να συνεργασθεί ή β) καθυστερεί η λήψη των αναγκαίων εγγράφων από τρίτες χώρες.

Άρθρο 31
Όροι κράτησης
(Άρθρο 16 της Οδηγίας)

1. Η κράτηση λαμβάνει χώρα, κατά κανόνα, σε ειδικές εγκαταστάσεις. Σε κάθε περίπτωση, οι υπό κράτηση υπήκοοι τρίτων χωρών κρατούνται χωριστά από τους κρατούμενους του κοινού ποινικού δικαίου.

2. Επιτρέπεται στους υπό κράτηση υπηκόους τρίτων χωρών, κατόπιν αιτήματος, να έρχονται σε επαφή με τους νόμιμους αντιπροσώπους τους, τα μέλη της οικογένειάς τους και τις αρμόδιες προξενικές αρχές.

3. Στους υπό κράτηση υπηκόους τρίτων χωρών παρέχεται επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και η απαραίτητη θεραπευτική αγωγή. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται στις περιπτώσεις ευάλωτων ατόμων.

4. Οι σχετικές και αρμόδιες εθνικές, διεθνείς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και όργανα έχουν τη δυνατότητα να επισκέπτονται τις εγκαταστάσεις κράτησης που αναφέρονται στην παράγραφο 1, στο βαθμό που χρησιμοποιούνται για την κράτηση υπηκόων τρίτων χωρών σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο. Οι επισκέψεις αυτές υπόκεινται σε αδειοδότηση από την αρμόδια για τη φύλαξη της εγκατάστασης αστυνομική αρχή.

5. Οι υπό κράτηση υπήκοοι τρίτων χωρών λαμβάνουν συστηματικά πληροφορίες στις οποίες επεξηγείται ο κανονισμός που εφαρμόζεται στην εγκατάσταση και ορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν και το δικαίωμά τους να έρχονται σε επαφή με τις οργανώσεις και τα όργανα που αναφέρονται στην παράγραφο 4.

Άρθρο 32
Κράτηση ανηλίκων και οικογενειών
(Άρθρο 17 της Οδηγίας)

1. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι και οι οικογένειες με ανήλικους κρατούνται, ως έσχατη λύση, μόνο εφόσον δεν μπορούν να εφαρμοσθούν για τον ίδιο σκοπό άλλα επαρκή αλλά λιγότερο επαχθή μέτρα και για το ελάχιστο απαιτούμενο χρονικό διάστημα.

2. Στις οικογένειες που κρατούνται σε αναμονή της απομάκρυνσής τους παρέχεται χωριστό κατάλυμα, με το οποίο εξασφαλίζεται επαρκής ιδιωτική ζωή.

3. Οι υπό κράτηση ανήλικοι έχουν τη δυνατότητα να ασχολούνται με δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, όπως δραστηριότητες παιγνιδιού και ψυχαγωγικές δραστηριότητες που αρμόζουν στην ηλικία τους και, ανάλογα με τη διάρκεια της παραμονής τους, έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση, σύμφωνα με το άρθρο 72 του ν. 3386/ 2005.

4. Στους ασυνόδευτους ανήλικους παρέχεται κατά το δυνατόν κατάλυμα σε ιδρύματα τα οποία διαθέτουν προσωπικό και εγκαταστάσεις που λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες προσώπων της ηλικίας τους.

5. Τα βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού λαμβάνονται πρωτίστως υπόψη κατά την κράτηση ανηλίκων σε αναμονή απομάκρυνσης.

Άρθρο 33
Καταστάσεις έκτακτης ανάγκης
(Άρθρο 18 της Οδηγίας)

1. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο εξαιρετικά υψηλός αριθμός υπηκόων τρίτων χωρών προς επιστροφή δημιουργεί απρόβλεπτο υψηλό φόρτο για το δυναμικό της εγκατάστασης κράτησης ή στο διοικητικό ή δικαστικό προσωπικό της χώρας μπορεί, ενόσω διαρκεί η έκτακτη κατάσταση, να αποφασισθεί η επιμήκυνση της προθεσμίας δικαστικής εξέτασης του άρθρου 30 παράγραφος 2 και να λαμβάνονται επείγοντα μέτρα όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης, κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 31 παράγραφος 1 και στο άρθρο 32 παράγραφος 2.

2. Στις ως άνω περιπτώσεις, στις οποίες λαμβάνονται έκτακτα μέτρα, οι αρμόδιες αρχές ενημερώνουν σχετικώς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επίσης, η Επιτροπή ενημερώνεται αμέσως μόλις παύσουν να ισχύουν οι λόγοι για την εφαρμογή των έκτακτων μέτρων.

3. Καμία διάταξη του παρόντος άρθρου δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι επιτρέπει στις κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές να παρεκκλίνουν από τη γενική υποχρέωση να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα είτε γενικά είτε ειδικά, ώστε να εξασφαλίζεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το παρόν Κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ

Άρθρο 34
Επανεισδοχή

Για τους υπηκόους τρίτων χωρών που εξαιρούνται της εφαρμογής του Κεφαλαίου Γ΄ σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 2 εδάφιο α΄ εφαρμόζονται άμεσα, μετά την παράνομη διέλευση, οι όροι και οι διαδικασίες επανεισδοχής των σχετικών διεθνών συμφωνιών που δεσμεύουν τη χώρα αυτοτελώς ή στο πλαίσιο συμμετοχής της στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή απορρέουν από κανόνες του διεθνούς εθιμικού δικαίου, καθώς και οι ισχύουσες διατάξεις του ν. 3386/2005 (ΦΕΚ 212 Α΄).

Άρθρο 35
Ρύθμιση θεμάτων επιστροφών

1. Οι αποφάσεις επιστροφής και κάθε σχετικό με αυτές στοιχείο, όπως η συμμόρφωση του υπηκόου τρίτης χώρας προς την υποχρέωση οικειοθελούς αναχώρησης εντός της τεθείσας προθεσμίας και η υλοποίηση της απομάκρυνσης καταχωρούνται άμεσα από τις αρμόδιες Υπηρεσίες στα οικεία ηλεκτρονικά αρχεία ή μητρώα, που αυτές τηρούν σύμφωνα με το νόμο, και τα οποία, σε περίπτωση συμμετοχής περισσότερων υπηρεσιών στη διαδικασία επιστροφής, τελούν σε πλήρη λειτουργική διασύνδεση μεταξύ τους.

2. Για την ενημέρωση του υπηκόου τρίτης χώρας επί της απόφασης επιστροφής, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 27, οι αρμόδιες υπηρεσίες μπορούν να απευθύνονται και να αξιοποιούν τη συνεισφορά φορέων και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, αλλά και προσώπων που διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις για την επαρκή διαμεσολάβηση και επικοινωνία μεταξύ των υπηρεσιών και του ενδιαφερομένου.

3. Οι ειδικές εγκαταστάσεις όπου κρατούνται οι υπήκοοι τρίτων χωρών κατ' εφαρμογή του άρθρου 31

ιδρύονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Προστασίας του Πολίτη και υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και της Ελληνικής Αστυνομίας. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες λειτουργίας των εγκαταστάσεων αυτών.

4. Οι υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και θεραπευτικής αγωγής της παραγράφου 3 του άρθρου 31 μπορούν επικουρικές να παρέχονται και από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ή άλλους αρμόδιους φορείς.

Άρθρο 36

Ρύθμιση θεμάτων οικειοθελούς αναχώρησης

1. Η παράταση της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 22 γίνεται κατόπιν σχετικής αίτησης του υπηκόου τρίτης χώρας, η οποία υποβάλλεται πριν τη λήξη της αρχικής προθεσμίας και εξετάζεται κατά προτεραιότητα εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της, κατά τη διάρκεια της οποίας η προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης λογίζεται ως σιωπηρώς παραταθείσα. Στην περίπτωση μη απάντησης της αρμόδιας υπηρεσίας εντός της τεθείσας προθεσμίας, η παράταση συνεχίζει να ισχύει έως ότου η αρμόδια αρχή αποφανθεί επί του αιτήματος. Η παράταση της προθεσμίας χορηγείται μόνο για τη διευθέτηση των εκκρεμών υποχρεώσεων που απορρέουν από τις περιστάσεις αυτές, ενόψει της αναχώρησης. Κατά τη διάρκεια της ως άνω προθεσμίας ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν έχει δικαίωμα πρόσβασης σε προγράμματα κοινωνικής ένταξης, ενώ το ως άνω χρονικό διάστημα διαμονής του υπηκόου τρίτης χώρας, στο πλαίσιο της παράτασης οικειοθελούς αναχώρησης, δεν μπορεί να συνυπολογιστεί στην περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων του ν. 3838/2010 (ΦΕΚ 49 Α') περί πρόσβασης στην ελληνική ιθαγένεια.

2. Η προθεσμία της οικειοθελούς αναχώρησης αρχίζει από την επίδοση της σχετικής απόφασης ή από την ημερομηνία αποδεδειγμένης ειδοποίησης του ενδιαφερόμενου να προσέλθει να την παραλάβει, σε περίπτωση που αρνείται να πράξει τούτο αμελλητί ή μετά την πάροδο διμήνου από της εκδόσεως της σχετικής απόφασης σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος δεν ανευρέθη παρότι έγινε επανειλημμένως προσπάθεια με βάση τα δηλωθέντα από τον ίδιο στοιχεία επικοινωνίας. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης υποβολής από τον υπήκοο τρίτης χώρας αιτήματος ανανέωσης άδειας διαμονής, η αρμόδια αρχή εκδίδει απόφαση επιστροφής του υπηκόου τρίτης χώρας προβλέποντας αυτοδικαίως χρονικό διάστημα για την οικειοθελή αναχώρησή του. Η ανωτέρω απόφαση επιστροφής εκδίδεται από την κατά περίπτωση αρμόδια αρχή του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ή της κατά τόπον αρμόδιας υπηρεσίας αλλοδαπών και μετανάστευσης. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 1. Η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ή η κατά τόπον αρμόδια Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης μετά το πέρας της προθεσμίας για την οικειοθελή αναχώρηση, καθώς και στις περιπτώσεις αδυναμίας γνωστοποίησης (επίδοσης) της απόφασης στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας,

ιδίως λόγω ανακριβούς διεύθυνσης, ενημερώνει εντός τριών (3) ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας την αρμόδια αστυνομική αρχή, για την έναρξη της διαδικασίας επιστροφής με απομάκρυνση.

3. Στις αποφάσεις επιστροφής με τις οποίες χορηγείται προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης αναγράφεται υποχρεωτικά η διεύθυνση κατοικίας του υπηκόου τρίτης χώρας, ο οποίος οφείλει να γνωστοποιεί στην Υπηρεσία που εξέδωσε την πράξη κάθε μεταβολή της διεύθυνσής του, κατά το χρονικό αυτό διάστημα.

4. Αρμόδια για την επιβεβαίωση της οικειοθελούς αναχώρησης είναι η αρχή που εξέδωσε την απόφαση επιστροφής. Προς τούτο, η αρχή αυτή μπορεί να συνεργάζεται με τις αστυνομικές ή δημοτικές αρχές του τόπου κατοικίας ή διαμονής του αλλοδαπού, καθώς και κάθε άλλη αρχή ή φορέα που δύναται να παράσχει σχετική πληροφόρηση, όπως οι προξενικές και διπλωματικές αρχές, οι αστυνομικές αρχές των αεροδρομίων, τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που αναπτύσσουν οικονομική δραστηριότητα στον τομέα της μεταφοράς προσώπων, οι διεθνείς οργανισμοί και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που αναπτύσσουν δράση στον τομέα της μετανάστευσης και οι αστυνομικοί σύνδεσμοι.

5. Οι αρμόδιες αρχές, στο πλαίσιο της ευρύτερης προγραμματικής συνεργασίας τους με τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού, μπορούν να αναθέτουν στις οικείες αρχές της Δημοτικής Αστυνομίας την αρμοδιότητα επίδοσης των ανωτέρω διοικητικών πράξεων στους ενδιαφερόμενους υπηκόους τρίτων χωρών.

Άρθρο 37

Ρύθμιση θεμάτων απομάκρυνσης

1. Στην περίπτωση που κατά τη διάρκεια της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης ανακύψει οποιοσδήποτε από τους λόγους που αναφέρονται στην παρ. 4 του άρθρου 22, καθώς και στην περίπτωση που ο υπήκοος τρίτης χώρας παραβιάσει τις υποχρεώσεις που του έχουν επιβληθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου οικειοθελούς αναχώρησης ή της παράτασής της, δύναμι των διατάξεων του άρθρου 22 παρ. 3, η απόφαση επιστροφής εκτελείται αμέσως και η χορήγηση προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης ή η παράταση της προθεσμίας αυτής θεωρούνται αυτοδικαίως ανακληθείσες.

2. Για την κάλυψη των δαπανών της απομάκρυνσης εφαρμόζονται αναλογικώς οι διατάξεις του άρθρου 80 του ν. 3386/2005 και της υπ' αριθμ. 4000/4/46-α' από 27.7.2009 κοινής υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 1535 Β').

3. Η αρμόδια αρχή αξιολογεί το εφικτό της απομάκρυνσης σε κάθε περίπτωση με βάση τα ειδικότερα στοιχεία, που επικαλείται ο ενδιαφερόμενος, συνεκτιμώντας όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες αναφορικά με την ακολουθητέα πρακτική εκάστης τρίτης χώρας, ως προς τη συνεργασία σε θέματα επανεισδοχής. Προς το σκοπό αυτόν η αρμόδια αρχή μπορεί να ζητά τη συνδρομή του αρμόδιου Τμήματος της Υπηρεσίας Ασύλου.

4. Αν διαπιστωθεί παραβίαση των υποχρεώσεων που έχουν επιβληθεί σε υπήκοο τρίτης χώρας με βάση το άρθρο 22 παρ. 3, η απόφαση επιστροφής εκτελείται αμέσως και η απόφαση αναβολής της απομάκρυνσης θεωρείται αυτοδικαίως ανακληθείσα. Εφόσον η απομάκρυνση δεν είναι τεχνικώς δυνατή επιβάλλονται με

νέα απόφαση πρόσθετοι περιοριστικοί όροι, όπως προβλέπονται στο άρθρο 22 παρ. 3, ενώ σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να επιβληθεί μέχρι και διοικητική κράτηση, με την επιφύλαξη των προβλεπόμενων στο άρθρο 30 χρονικών ορίων.

5. Σε περίπτωση αδυναμίας των αρμόδιων κατά περίπτωση αρχών να διασφαλίσουν με ίδιους πόρους ή μέσα ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών των οποίων η απομάκρυνση έχει αναβληθεί, απολαμβάνουν κατά το χρονικό διάστημα της αναβολής, στοιχειώδεις όρους αξιοπρεπούς προσωρινής στέγασης σε εγκαταστάσεις δημόσιου ή κοινωφελούς χαρακτήρα και γενικότερα ότι καλύπτουν τις άμεσες βιοτικές τους ανάγκες, μπορεί να επιτραπεί, μετά από σχετική άδεια, να απασχολούνται ως μισθωτοί σε τομείς απασχόλησης σε συγκεκριμένες περιοχές της Χώρας. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Προστασίας του Πολίτη, καθορίζονται οι τομείς απασχόλησης και οι περιοχές της Χώρας όπου μπορούν να ασχολούνται ως μισθωτοί οι υπήκοοι τρίτων χωρών των οποίων έχει αναβληθεί η απομάκρυνση, το καθεστώς της ασφαλιστικής τους κάλυψης, οι όροι, οι προϋποθέσεις, οι διαδικασίες και τα αρμόδια για τη χορήγηση της άδειας εργασίας όργανα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Σε κάθε περίπτωση, κατά τη διάρκεια του χρόνου αναβολής της απομάκρυνσης ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν έχει δικαίωμα πρόσβασης σε προγράμματα κοινωνικής ένταξης, ενώ το ως άνω χρονικό διάστημα διαμονής του υπηκόου τρίτης χώρας δεν μπορεί να συνυπολογιστεί στην περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων του ν. 3838/2010 περί πρόσβασης στην ελληνική ιθαγένεια ή στην περίπτωση εφαρμογής διατάξεων που αφορούν την πρόσβαση σε καθεστώς μακροχρόνιας διαμονής.

Άρθρο 38

Ρύθμιση θεμάτων απαγόρευσης εισόδου

1. Η απαγόρευση εισόδου του άρθρου 26 επιβάλλεται με την εγγραφή στον κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών που τηρείται στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 3386/2005 και του Κεφαλαίου IV του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1987/2006 σχετικά με τη δημιουργία, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (ΕΕ L 381/28.12.2006). Η κάθε περίπτωση επανεξετάζεται αυτεπαγγέλτως ανά τριετία.

2. Ως πλήρης συμμόρφωση με την απόφαση επιστροφής για την εφαρμογή της παραγράφου 3 του άρθρου 26 λογίζεται και η οικειοθελής αναχώρηση του υπηκόου τρίτης χώρας που τελεί υπό καθεστώς αναβολής απομάκρυνσης, καθώς και η οικειοθελής αναχώρηση του υπηκόου τρίτης χώρας μετά το πέρας της σχετικής προθεσμίας, εφόσον η καθυστέρηση αυτή οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας. Η αίτηση ανάκλησης ή αναστολής απαγόρευσης εισόδου υποβάλλεται μέσω των ελληνικών προξενικών αρχών του τόπου διαμονής του ενδιαφερομένου.

Άρθρο 39

Εξουσιοδοτική διάταξη

Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών μπορεί

να ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο θέμα που αναφέρεται στην εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου 21 και των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 22.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 40

Επιστροφή υπηκόων κρατών-μελών της Ε.Ε. και μελών των οικογενειών τους, καθώς και μελών οικογένειας Έλληνα πολίτη

1. Για την επιστροφή προσώπων που απολαμβάνουν του κοινοτικού δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 5 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν, καθώς και τις διατάξεις του π.δ. 106/2007 (ΦΕΚ 135 Α'), ισχύουν οι διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' του παρόντος νόμου που αφορούν τα όργανα, τις διαδικασίες, τις διαδικαστικές εγγυήσεις και τη δικαστική προστασία των υπό επιστροφή αλλοδαπών, με την επιφύλαξη ότι στα άρθρα 22 έως 24 του π.δ. 106/2007 δεν περιέχονται ευνοϊκότερες διατάξεις.

2. Ως προς τις ουσιαστικές προϋποθέσεις και όρους έκδοσης των αποφάσεων επιστροφής σε βάρος των προσώπων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 22 έως 24 του π.δ. 106/2007 (ΦΕΚ 135 Α').

3. Οι ρυθμίσεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις μελών οικογένειας Έλληνα πολίτη.

Άρθρο 41

Προστασία από την επιστροφή

1. Απαγορεύεται η επιστροφή αλλοδαπού εφόσον:
  - α. Είναι ανήλικος και οι γονείς ή τα πρόσωπα που έχουν την επιμέλειά του διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα.
  - β. Είναι γονέας ημεδαπού ανηλίκου και έχει την επιμέλεια ή έχει υποχρέωση διατροφής, την οποία εκπληρώνει.
  - γ. Έχει υπερβεί το 80ό έτος της ηλικίας του.
  - δ. Του έχει χορηγηθεί καθεστώς διεθνούς προστασίας ή έχει ζητήσει την παροχή τέτοιου καθεστώτος και το αίτημά του δεν έχει κριθεί οριστικά, υπό την επιφύλαξη των άρθρων 32 και 33 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951.
  - ε. Είναι ανήλικος στον οποίο έχουν επιβληθεί αναμορφωτικά μέτρα με απόφαση του Δικαστηρίου Ανηλίκων.

στ. Διαπιστώνεται η ομογενειακή του ιδιότητα.

Στην απαγόρευση της επιστροφής περιλαμβάνονται και οι έγκυες γυναίκες κατά τη διάρκεια της κύησης και για έξι μήνες μετά τον τοκετό.

2. Δεν απαγορεύεται η επιστροφή στις περιπτώσεις β', γ' και στ' της προηγούμενης παραγράφου, όταν ο αλλοδαπός είναι επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία.

3. Στις περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 32 και του άρθρου 25.

4. Η προστασία που παρέχουν οι διατάξεις του παρόντος άρθρου καταλαμβάνουν και τα πρόσωπα που τελούν εκτός του πεδίου εφαρμογής του Κεφαλαίου Γ' του παρόντος νόμου.

Άρθρο 42**Τροποποιήσεις στις διατάξεις του ν. 3386/2005**

1. Το άρθρο 44 του ν. 3386/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 44

Χορήγηση και ανανέωση αδειών διαμονής
για ανθρωπιστικούς λόγους

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης επιτρέπεται να χορηγείται άδεια διαμονής για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως σε υπηκόους τρίτων χωρών που εμπίπτουν σε κάποια από τις παρακάτω κατηγορίες, εφόσον αυτοί δεν αποτελούν κίνδυνο για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια:

α. Θύματα εμπορίας ανθρώπων που δεν συνεργάζονται με τις δικτυικές αρχές, εφόσον υφίσταται σχετική πράξη χαρακτηρισμού από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 περίπτωση α' του άρθρου 1.

β. Θύματα εγκληματικών πράξεων, οι οποίες προβλέπονται στα άρθρα 1 και 2 του ν. 927/1979 (ΦΕΚ 139 Α') και στην παράγραφο 1 του άρθρου 16 του ν. 3304/2005 (ΦΕΚ 16 Α'), εφόσον έχει ασκηθεί γι' αυτές ποινική δίωξη και μέχρι να εκδοθεί δικαστική απόφαση. Εάν τα ανωτέρω πρόσωπα υποβάλλονται σε θεραπευτική αγωγή, η άδεια διαμονής εξακολουθεί να χορηγείται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η θεραπεία τους.

γ. Ενήλικοι, θύματα ενδοοικογενειακής βίας ή ανίκανοι να επιμεληθούν των υποθέσεών τους εξαιτίας λόγων υγείας ή ανήλικοι που αποδεδειγμένα χρήζουν προστατευτικών μέτρων και φιλοξενούνται από ιδρύματα ή άλλα νομικά πρόσωπα κοινωφελούς σκοπού, εφόσον η επιστροφή τους σε ασφαλές περιβάλλον είναι αδύνατη.

δ. Ανήλικοι, η επιμέλεια των οποίων έχει ανατεθεί με απόφαση ελληνικού δικαστηρίου ή αλλοδαπού δικαστηρίου, που αναγνωρίζεται από τις ελληνικές αρχές, σε οικογένειες Ελλήνων ή οικογένειες υπηκόων τρίτων χωρών με νόμιμη διαμονή στη Χώρα ή για τα οποία είναι εκκρεμής διαδικασία υιοθεσίας ενώπιον των ελληνικών αρχών.

ε. Θύματα εργατικών ατυχημάτων και λοιπών ατυχημάτων που καλύπτονται από την ελληνική νομοθεσία, για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η θεραπεία ή λαμβάνουν σύνταξη για την ίδια αιτία. Προϋπόθεση για την υποβολή του αιτήματος για τη χορήγηση της άδειας διαμονής σε πρόσωπα της εν λόγω κατηγορίας είναι η κατοχή από τον αιτούντα ισχυρής άδειας διαμονής, εκτός εάν πρόκειται για θύματα ιδιαίτερα καταχρηστικών όρων εργασίας και η παραμονή τους στη χώρα είναι αναγκαία για την εκκαθάριση των έναντι αυτών εργοδοτικών υποχρεώσεων.

στ. Πάσχοντες από σοβαρά προβλήματα υγείας. Η συνδρομή σοβαρών προβλημάτων υγείας, καθώς και η διάρκεια της θεραπείας, διαπιστώνονται με πρόσφατο ιατρικό πιστοποιητικό. Σε περίπτωση, κατά την οποία το πρόβλημα υγείας αναφέρεται σε λοιμώδες νόσημα, για την έκδοση της ανωτέρω απόφασης απαιτείται σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ότι δεν συντρέχει κίνδυνος για τη δημόσια υγεία. Προϋπόθεση για τη χορήγηση της άδειας διαμο-

νής για πρόσωπα που πάσχουν από σοβαρά προβλήματα υγείας είναι η κατοχή από τον αιτούντα ισχυρής άδειας διαμονής.

ζ. Ανήλικοι φιλοξενούμενοι σε οικοτροφεία, που λειτουργούν υπό την εποπτεία των αρμόδιων Υπουργείων.

η. Ενήλικοι που γεννήθηκαν στην Ελλάδα, καθώς και όσοι φοίτησαν σε έξι τουλάχιστον τάξεις ελληνικού σχολείου πριν ενηλικιωθούν, εφόσον εξακολουθούν να διαμένουν μόνιμα στη χώρα.

θ. Σύζυγοι, γονείς ανήλικων ημεδαπών και συντηρούμενα μέλη οικογένειας Έλληνα πολίτη.

Προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας διαμονής σε πρόσωπα των παραπάνω κατηγοριών είναι η κατοχή διαβατηρίου, έστω και εάν αυτό έχει λήξει. Άδεια διαμονής χορηγείται και στις περιπτώσεις διαπιστωμένης αντικειμενικής αδυναμίας εφοδιασμού του ενδιαφερομένου με διαβατήριο εφόσον αυτή διαπιστώνεται, κατόπιν αιτιολογημένης αίτησης του ενδιαφερομένου και γνώμης της αρμόδιας Επιτροπής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 84 του ν. 3386/2005.

Η διάρκεια της αρχικής άδειας διαμονής της περίπτωσης α' είναι ετήσια και μπορεί να ανανεώνεται κάθε φορά για δύο (2) έτη μόνο με την προϋπόθεση ότι συνεχίζεται η διερεύνηση της σχετικής ποινικής διαδικασίας. Σε περίπτωση που η διαδικασία αυτή περατωθεί με οποιονδήποτε τρόπο ή τεθεί στο αρχείο, η άδεια διαμονής μπορεί να ανανεωθεί για έναν από τους λοιπούς λόγους του παρόντος ύστερα από γνώμη Επιτροπής της παραγράφου 1 του άρθρου 89 και μόνο εφόσον κρίνεται σκόπιμη εκ των εν γένει περιστάσεων και των στοιχείων του φακέλου ότι συντρέχει εξαιρετικός λόγος προς τούτο.

Η διάρκεια της αρχικής άδειας διαμονής των περιπτώσεων β', γ', δ' και ζ' είναι ετήσια και μπορεί να ανανεώνεται κάθε φορά για δύο (2) έτη εφόσον πληρούνται οι ίδιες προϋποθέσεις. Η διάρκεια της άδειας διαμονής των περιπτώσεων ε' και στ' είναι διετής και μπορεί να ανανεώνεται ανά διετία εφόσον πληρούνται οι ίδιες προϋποθέσεις. Η διάρκεια της άδειας διαμονής των περιπτώσεων η' και θ' είναι ετήσια και μπορεί να ανανεωθεί μόνο για έναν από τους λοιπούς λόγους του παρόντος νόμου.

Για την εξέταση αιτήματος χορήγησης άδειας διαμονής σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο δεν καταβάλλεται παράβολο, εκτός των περιπτώσεων η' και θ' για τις οποίες καταβάλλεται παράβολο ύψους 150 ευρώ.

Οι κάτοχοι άδειας διαμονής των περιπτώσεων α', β', η', καθώς και όσοι αποκτούν άδεια διαμονής ως σύζυγοι Ελλήνων πολιτών με βάση την περίπτωση του στοιχείου θ' έχουν δικαίωμα να εργαστούν με σχέση εξαρτημένης εργασίας ή να παρέχουν υπηρεσίες ή έργο.

2. Ο Υπουργός Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μπορεί κατ' εξαίρεση να χορηγεί μετά από γνώμη Επιτροπής της παραγράφου 1 του άρθρου 89 άδεια διαμονής διάρκειας ενός (1) έτους σε υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν στην Ελλάδα και αποδεικνύουν ότι έχουν αναπτύξει ιδιαίτερους δεσμούς με τη Χώρα, εφόσον δεν συντρέχουν στο πρόσωπό τους λόγοι δημόσιας τάξης. Η άδεια διαμονής για εξαιρετικούς λόγους μπορεί να ανανεώνεται μόνο για έναν από τους λοιπούς λόγους του παρόντος νόμου.

Αίτημα χορήγησης άδειας για εξαιρετικούς λόγους εξετάζεται μόνο εφόσον ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρί-

της χώρας προσκομίζει: (α) θεώρηση εισόδου ή άδειας διαμονής έστω και εάν αυτές έχουν λήξει, (β) διαβατήριο σε ισχύ, (γ) παράβολο ύψους 300 ευρώ, καθώς και (δ) έγγραφα που στοιχειοθετούν ότι έχουν αναπτύξει ιδιαίτερους δεσμούς με τη Χώρα, οι οποίοι καθιστούν αναγκαία την παραμονή του εντός της ελληνικής επικράτειας.

Κατ' εξαίρεση δεν απαιτείται η προσκόμιση των υπό στοιχείου α' εγγράφων εφόσον ο ενδιαφερόμενος αποδεικνύει με έγγραφα βέβαιης χρονολογίας το πραγματικό γεγονός της διαμονής του στη Χώρα για δώδεκα (12) τουλάχιστον συνεχή χρόνια. Με απόφασή του ο Υπουργός Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μπορεί να καθορίζει περιοριστικά τα έγγραφα βέβαιης χρονολογίας που αποδεικνύουν τη δωδεκαετή συνεχή παραμονή του αιτούντος στη Χώρα.

Δεν απαιτείται επίσης η κατοχή διαβατηρίου σε ισχύ εφόσον συντρέχει διαπιστωμένη αντικειμενική αδυναμία του ενδιαφερομένου να εφοδιαστεί με οποιοδήποτε ταξιδιωτικό έγγραφο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 84 του ν. 3386/2005.

Στην περίπτωση που ο ειδικός δεσμός που ο ενδιαφερόμενος επικαλείται, συνδέεται με σοβαρούς λόγους υγείας του ίδιου ή ανήλικου τέκνου του, θα πρέπει να αποδεικνύει ότι οι λόγοι αυτοί προέκυψαν μετά την είσοδό του στη Χώρα και συνδέονται με τη διαμονή του σε αυτή.

Για τη διαπίστωση της συνδρομής ιδιαίτερων δεσμών με τη Χώρα συνεκτιμώνται ιδίως: (α) η πολύ καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας, (β) η φοίτηση σε ελληνικό σχολείο πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, (γ) το διάστημα διαμονής του στην Ελλάδα και κυρίως της νόμιμης, (δ) ο χρόνος τυχόν ασφάλισής του σε ελληνικό οργανισμό κύριας ασφάλισης και εκπλήρωσης φορολογικών υποχρεώσεων, (ε) ο συγγενικός δεσμός του με Έλληνα πολίτη ή ομογενή.

3. Αρμόδια υπηρεσία για την υποβολή των παραπάνω αιτήσεων είναι η Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Η κατάθεση αίτησης για χορήγηση άδειας διαμονής για εξαιρετικούς λόγους δεν συνεπάγεται τη νόμιμη διαμονή του αιτούντος για το χρόνο που θα απαιτηθεί μέχρι την εξέταση του φακέλου. Κατά τη διαδικασία εξέτασης του φακέλου δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 12.

4. Στις περιπτώσεις των προσώπων της παραγράφου 1 που τα μέλη της οικογένειάς τους είναι κάτοχοι άδειας διαμονής για λόγους οικογενειακής επανένωσης είναι δυνατή η ανανέωση της άδειας διαμονής τους για ίσο χρονικό διάστημα με την ισχύ της άδειας για ανθρωπιστικούς λόγους. Η σχετική απόφαση εκδίδεται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Στην περίπτωση που δεν πληρούται η προϋπόθεση της περίπτωσης γ' του άρθρου 53, η άδεια μπορεί να χορηγηθεί κατά παρέκκλιση της διάταξης αυτής.

5. Η άδεια διαμονής που χορηγείται στις περιπτώσεις β', γ', δ', ε' και στ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου μπορεί να ανανεωθεί για έναν από τους λοιπούς λόγους του νόμου αυτού, εφόσον εκλείψουν οι λόγοι για τους οποίους εκδόθηκε.

6. Οι άδειες διαμονής της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου παρέχουν στον υπήκοο τρίτης χώρας δικαίωμα πρόσβασης στη μισθωτή απασχόληση και στην παροχή υπηρεσιών ή έργου. Δυνατότητα άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας παρέχεται μόνο στην περίπτωση που ο κάτοχος της ανωτέρω άδειας διαμονής κατείχε προηγουμένως άδεια διαμονής η οποία του επέτρεπε την άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας και η δραστηριότητα αυτή εξακολουθεί να υφίσταται. Για την ανανέωση των αδειών διαμονής του προηγούμενου εδαφίου θα εξετάζεται η συνδρομή των προϋποθέσεων ανανέωσης αδειών διαμονής για ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα.»

2. Το τρίτο και το τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 84 του ν. 3386/2005, όπως τροποποιήθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 3536/2007, αντικαθίστανται ως εξής:

«Ειδικά για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο υπήκοος τρίτης χώρας αδυνατεί να προσκομίσει ισχύον διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο, είναι δυνατή η χορήγηση της άδειας διαμονής με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, εφόσον ο υπήκοος τρίτης χώρας επικαλείται ειδικώς και αιτιολογημένως αντικειμενική αδυναμία λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών ή καταστάσεων, κατόπιν γνώμης της κατωτέρω Επιτροπής, εκτός αν συντρέχουν λόγοι δημόσιας τάξης και ασφάλειας.

Στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για τον ανωτέρω σκοπό συνιστάται ειδική τριμελής Επιτροπή, η οποία γνωμοδοτεί σχετικά με την ύπαρξη αντικειμενικής αδυναμίας προσκόμισης ισχυρού διαβατηρίου και συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού ως εξής:

α. έναν πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ως πρόεδρο,

β. τον προϊστάμενο του αρμόδιου Τμήματος του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και

γ. έναν υπάλληλο της Υπηρεσίας Ασύλου, ο οποίος προτείνεται από τον Διευθυντή της Υπηρεσίας αυτής. Μέχρι τον ορισμό του ανωτέρω υπαλλήλου, στην ως άνω Επιτροπή μετέχει ως μέλος αξιωματικός της Διεύθυνσης Αλλοδαπών του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας.

Εισηγητής στην Επιτροπή ορίζεται με τον αναπληρωτή του υπάλληλος του αρμόδιου Τμήματος της Διεύθυνσης Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.»

3. Η παρ. 1 του άρθρου 89 του ν. 3386/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης συνιστώνται τρεις Επιτροπές Μεταναστευσης, οι οποίες γνωμοδοτούν σχετικά με τη συνδρομή σε υπηκόους τρίτων χωρών ιδιαίτερων δεσμών με την κοινωνική ζωή της χώρας προκειμένου να χορηγηθεί άδεια διαμονής, καθώς και σε κάθε περίπτωση που παραπέμπεται σε αυτές στο πλαίσιο χορήγησης ή ανανέωσης άδειας διαμονής με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Με απόφαση του ίδιου συγκροτούνται οι Επιτροπές και ορίζονται τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη τους και οι γραμματείς με τους αναπληρωτές τους. Καθεμία από αυτές αποτελείται από:

α. Έναν υπάλληλο της Γενικής Διεύθυνσης Μεταναστευτικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ένταξης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, προϊστάμενο θέσης ευθύνης, ως Πρόεδρο.

β. Έναν αξιωματικό της Διεύθυνσης Αλλοδαπών του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας.

γ. Έναν εκπρόσωπο της Κοινωνίας των Πολιτών που προτείνει η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Εισηγητές στις Επιτροπές Μετανάστευσης ορίζονται υπάλληλοι της Διεύθυνσης Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.»

4. Η παρ. 4 του άρθρου 73 του ν. 3386/2005 καταργείται.

5. Η παρ. 5 του άρθρου 73 του ν. 3386/2005, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 παρ. 3 του ν. 3536/2007, αντικαθίσταται ως εξής:

«Υπήκοος τρίτης χώρας, που παραβιάζει την προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης ή, σε κάθε άλλη περίπτωση, διαμένει παράνομα στη Χώρα για χρονικό διάστημα που δεν ξεπερνά τις τριάντα (30) ημέρες, υποχρεούται κατά την αναχώρηση να καταβάλει το τετραπλάσιο του προβλεπόμενου παραβόλου για άδεια διαμονής ετήσιας διάρκειας. Εάν ο χρόνος της παράνομης διαμονής είναι μεγαλύτερος των τριάντα (30) ημερών, υποχρεούται να καταβάλει το οκταπλάσιο του προβλεπόμενου παραβόλου για ετήσια άδεια διαμονής.

Η διαδικασία βεβαίωσης και καταβολής του ανωτέρω προστίμου καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη.

Εξαιρούνται από την επιβολή προστίμων: α) οι ανήλικοι, β) όσοι έχουν την ιδιότητα του ομογενούς, γ) όσοι έχουν την ιδιότητα του συζύγου ή γονέα ημεδαπού, ομογενούς ή κοινοτικού, δ) όσοι εντάσσονται σε διαδικασίες και προγράμματα οικειοθελούς επαναπατρισμού, ε) όσοι παραβιάζουν το νόμιμο χρόνο παραμονής τους στην ελληνική επικράτεια για λόγους ανωτέρας βίας, εφόσον αναχωρήσουν εντός τριάντα (30) ημερών από την εξέλιψη του γεγονότος. Για τη συνδρομή του λόγου εξαίρεσης σε κάθε περίπτωση αποφαινεται η αστυνομική αρχή που πραγματοποιεί τον έλεγχο αναχώρησης του αλλοδαπού.»

6. Το άρθρο 79 του ν. 3386/2005 καταργείται.

Άρθρο 43 **Μεταβατική διάταξη**

Εκκρεμείς αιτήσεις που έχουν υποβληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 44 παρ. 2 του ν. 3386/2005, όπως ισχύει, εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου, όπως τροποποιούνται

με τις διατάξεις του άρθρου 42 του παρόντος νόμου, εφόσον πληρούνται οι αντίστοιχες προϋποθέσεις.

Άρθρο 44 **Επιτροπές Προσφυγών**

1. Οι ιδιώτες που συμμετέχουν με πλήρη απασχόληση στις Επιτροπές Προσφυγών του άρθρου 26 του π.δ.114/2010 (ΦΕΚ 195 Α') αμείβονται σύμφωνα με τα οριζόμενα σε σχετική σύμβαση παροχής υπηρεσιών ή μίσθωσης έργου που συνάπτεται είτε με τους ίδιους είτε με το φορέα στον οποίο ανήκουν.

2. Στις Επιτροπές Προσφυγών του άρθρου 26 του π.δ.114/2010 μπορεί να ορίζονται ως Πρόεδροι υπάλληλοι του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ή Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή νομικών προσώπων που εποπτεύονται από αυτά, περιλαμβανομένων των Ο.Τ.Α., κατηγορίας ΠΕ πτυχιούχοι ανθρωπιστικών, νομικών και κοινωνικών επιστημών, οι οποίοι ορίζονται με τους αναπληρωτές τους από τον οικείο Υπουργό.

Άρθρο 45

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 68 του α.ν. 2545/1940 (ΦΕΚ 287 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Άδεια ίδρυσης φροντιστηρίων χορηγείται: α) σε φυσικά πρόσωπα που κατέχουν τα προσόντα για την κατάληψη θέσης δημόσιου εκπαιδευτικού πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τα οποία παρέχουν το δικαίωμα διδασκαλίας σε αυτά, ή αντίστοιχους τίτλους σπουδών ή β) σε νομικά πρόσωπα που πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αα) η έδρα τους, σύμφωνα με τη συστατική πράξη ή το καταστατικό τους, βρίσκεται σε χώρα κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ββ) ο σκοπός τους, σύμφωνα με τη συστατική πράξη ή το καταστατικό τους, αφορά και την παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης και γγ) δεν έχουν κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την αδειοδότηση νομικών προσώπων και ρυθμίζεται κάθε σχετικό θέμα.»

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 68 του α.ν. 2545/1940 καταργείται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' **ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 46 **Καταργούμενες διατάξεις**

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του.

Άρθρο 47
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν στις επί μέρους διατάξεις του ορίζεται άλλος χρόνος.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 21 Ιανουαρίου 2011

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Ι. ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Δ. ΔΡΟΥΤΣΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Μ. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Α. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΥΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Α. ΛΟΒΕΡΔΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κ. ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Λ.-Τ. ΚΑΤΣΕΛΗ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Χ. ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Χ. ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 21 Ιανουαρίου 2011

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Χ. ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

* 0 1 0 0 0 0 7 2 6 0 1 1 1 0 0 2 0 *

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * ΤΗΛ. 210 52 79 000 * FAX 210 52 21 004
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: <http://www.et.gr> – e-mail: webmaster.et@et.gr